

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตทหารกรณีศึกษากองพลรบพิเศษที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบ 1.สภาพการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตทหาร แนวทางการจัดการ ผลการดำเนินงานตลอดจนปัญหาและอุปสรรคของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของทหารที่ผ่านมา 2. ความสอดคล้องระหว่างแนวทางการจัดการเปิดพื้นที่ทหารเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และ 3.เพื่อเสนอแนวทางการจัดการเปิดพื้นที่ทหารเป็นแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนการควบคุมการใช้พื้นที่ทหารเพื่อการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการท่องเที่ยวทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการใช้แบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 6 กลุ่ม

ผลการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัย และตามขอบเขตเนื้อหา ที่ได้ศึกษาจากประชากรที่กล่าวไปข้างต้น ประกอบด้วย

4.1 สภาพการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตทหาร แนวทางการจัดการ ผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค

4.2 ความสอดคล้องของการดำเนินการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทหารกับหลักการการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในด้านต่อไปนี้

4.2.1 การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

4.2.2 การจัดการโครงสร้างพื้นฐานและการบริการ

4.2.3 การจัดการการสร้างความจิตสำนึก

4.2.4 การจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

4.2.5 การจัดการการตลาดและบริการนำเที่ยว

4.2.6 การจัดการส่งเสริมการลงทุน

4.3 แนวทางการจัดการเปิดพื้นที่ทหารเป็นแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการควบคุมการใช้พื้นที่ทหารเพื่อการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม โดยประมวลจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 6 กลุ่มที่ได้กล่าวไปข้างต้น

สำหรับรายละเอียดผลศึกษามีดังต่อไปนี้

4.1 สภาพการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตทหาร

4.1.1 ลักษณะสภาพธรรมชาติของพื้นที่

4.1.1.1 ลักษณะภูมิประเทศ

กองพลรบพิเศษที่ 2 มีลักษณะของพื้นที่เป็นที่ราบติดกับเชิงภูเขาและในส่วนของแหล่งท่องเที่ยวจะมีอ่างเก็บน้ำธารแม่เย็นซึ่งใช้ประกอบกิจกรรมการพายเรือ ลักษณะความสูงของพื้นที่ สูงไม่เกิน 1,000 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ประกอบไปด้วยลำห้วย และมีน้ำตกตาดหมอกซึ่งแยกแขนงมาจาก น้ำตกแม่สา มีลักษณะของระบบนิเวศป่าไม้ยังสมบูรณ์อยู่ ทำให้พื้นที่ท่องเที่ยวของกองพลรบพิเศษที่ 2 มีศักยภาพค่อนข้างสูงในการใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและนันทนาการตลอดทั้งเพื่อการศึกษาด้านธรรมชาติวิทยา

4.1.1.2 ลักษณะดิน

โดยทั่วไปแล้วพื้นที่มีสภาพเป็นภูเขาและมีความชุ่มชื้นของพื้นที่สูง มีสภาพป่าเป็นป่าดิบแล้ง ป่าเต็งรัง และป่าเบญจพรรณ ในพื้นที่ป่าเบญจพรรณหรือป่าผสมผลัดใบ ดินที่พบส่วนใหญ่เป็นดินชุดแม่ริม (Mae Rim Series) มีการระบายน้ำดีถึงปานกลาง เพราะเนื้อดินร่วน และมีกรวดทรายปนอยู่มากบนผิวดิน เป็นดินที่ง่ายต่อการถูกชะล้างและพังทลาย สภาพของดินในป่าเต็งรังส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นหินกรวดหรือเป็นลูกรังสีแดง ชั้นของดินตื้น ผิวหน้าดินตื้นและมีประมาณอินทรีย์วัตถุต่ำ ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และเนื้อดินเกาะตัวกันแน่นทำให้ดินมีการระบายน้ำได้ช้า ดินป่าดิบแล้ง ที่ระดับความสูงระหว่าง 700-1,000 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยมีไม้ยางเช่น ยางปาย และยางแดงเป็นไม้เด่น สภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินดี หน้าดินจะมีชั้นของเศษไม้ ใบไม้และฮิวมัสปกคลุมหนาประมาณ 5-10 ซม. สีของดินจะมีสีน้ำตาลแดง ดินชนิดนี้มีความสามารถอุ้มน้ำได้ดี อย่างไรก็ตามดินชนิดนี้เป็นดินที่ถูกชะล้างได้ง่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขาดพืชคลุมดิน

4.1.1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

มีสภาพของภูมิอากาศของพื้นที่ภาคเหนือตอนบนของประเทศ มีฤดูร้อนในช่วงเดือนมีนาคม-พฤษภาคม ฤดูฝนอยู่ในช่วงระหว่างเดือน มิถุนายน-พฤศจิกายน และฤดูหนาวในช่วงระหว่างเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ สลับกันไป มีค่าอุณหภูมิเฉลี่ย 23 - 32 องศาเซลเซียส

4.1.1.4 ความหลากหลายทางชีวภาพพรรณพืช

มีสภาพป่าและสังคมพืช ชนิดต่างๆ ไม่น้อยกว่า 2,000 ชนิด ดังนั้นจึงมีความหลากหลายทางชนิดพันธุ์พืชค่อนข้างสูง พรรณพืชที่มีความหลากหลายเหล่านี้เป็นแหล่งรวบรวมทางพันธุกรรมของพืชกินได้ พืชสมุนไพรและยา

1) ลักษณะทางนิเวศวิทยาของป่าชนิดต่างๆ

1.1) ป่าผลัดใบ (Deciduous Forest) เป็นป่าที่มีพืชพรรณไม้ในป่าส่วนใหญ่หรือมากกว่า 70 เปอร์เซ็นต์ จะผลัดใบในช่วงฤดูแล้ง ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – เมษายน พบในพื้นที่ที่มีความสูงระหว่าง 330 – 1,000 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ชนิดหลักคือ ป่าเต็งรังและป่าเบญจพรรณหรือป่าผสมผลัดใบ ดังนี้

1.1.1) ป่าเต็งรัง พบที่ระดับความสูงระหว่าง 330 – 850 เมตร ตามเนินเขาหรือสันเขาที่แห้งแล้ง พืชพรรณไม้ส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยไม้เต็ง รัง เหียง พลวง พะยอม ซึ่งเป็นไม้ในวงศ์ไมยาง ซึ่งจะทนแล้งและทนไฟได้ดี และจะมีไม้ก่อบางชนิดเช่น ก่อแพะขึ้นปะปนอยู่นอกจากนี้ยังมีพืชอิงอาศัยหรือเกาะเกี่ยวที่ขึ้นเกาะอาศัยอยู่บนไม้จะมีอยู่มากมายหลายชนิด เช่น กกล้วยไม้ชนิดต่างๆ ได้แก่ เอื้องชะเอื้องดอกมะขาม เอื้องแปรงสีฟัน ฯลฯ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2540)

1.1.2) ป่าเบญจพรรณหรือป่าผสมผลัดใบ พบอยู่ในระดับความสูงระหว่าง 330 – 950 เมตร มีสภาพดินที่ดีกว่าหรืออุดมสมบูรณ์มากกว่าดินป่าเต็งรัง พรรณไม้ในป่าผสมผลัดใบมีมากกว่า 74 ชนิด ใน 32 วงศ์ พรรณไม้เด่นที่สำคัญได้แก่ ไม้สัก ตะแบก ประดู่ มะกิม สมอไทย กาสามปี กะบก ฯลฯ นอกจากนี้จะมีไม้ไผ่ชนิดต่างๆ มีพืชเกาะเกี่ยว เกาะอาศัยอยู่หลายชนิด เช่น เอื้องชะเอื้องมะขาม เอื้องข้างกระ นมตำเลีย ตลอดทั้งมอสและไลเคนส์ ฯลฯ ส่วนพรรณไม้ชั้นล่างส่วนใหญ่จะเป็นไม้พุ่ม หญ้าคา หญ้าแฝก หญ้าชนิดอื่นๆ ไม้เกาะและพืชล้มลุกชนิดต่างๆ ซึ่งคล้ายคลึงกับพรรณไม้ในป่าเต็งรัง

1.2) ป่ากึ่งป่าดิบ (Semi – Evergreen Forest) เป็นป่าที่มีพรรณไม้ชนิดผลัดใบและไม่ผลัดใบ ขึ้นปะปนในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ทำให้สภาพป่ามีลักษณะที่ค่อนข้างโปร่ง แต่ยังคงเขียวชะอุ่มอยู่ในช่วงฤดูแล้งและมีลักษณะที่แน่นทึบในฤดูฝน เป็นป่าที่พบในระดับความสูง 800-1,000 เมตรในด้านความหลากหลายของพรรณพืช มีพันธุ์ไม้ชนิดต่างๆ ขึ้นอยู่ไม่น้อยกว่า 1,000 ชนิด ประกอบด้วย ก่อชะเอื้อง สารภีคดอย ก่อเดือย เหียง มะขามป้อม สลีนก ฯลฯ นอกจากนี้ในที่ที่มีความสูงชุ่มชื้นสูงและดินลึกดีมีพรรณไม้ในวงศ์ไมยาง ตะเคียนทอง และเหียงปะปนเป็น

ไม้เด่น และจะมีไม้ไผ่ชนิดต่างๆขึ้นปะปนบ้าง ไม้พื้นล่างจะประกอบไปด้วยพวกไม้พุ่มและ ไม้ล้มลุกชนิดต่างๆที่ขึ้นหนาแน่นเช่น กระจงลาย ผักขมคอตอง ปรังเขา ฯลฯ

1.3) ป่าดิบ (Evergreen Forest) ป่าดิบแล้ง (Dry Evergreen Forest) พบกระจาย เป็นหย่อมเล็กหย่อมน้อยในพื้นที่ที่มีความสูง ระหว่าง 400-1,000 เมตร ตามบริเวณหุบเขาสภาพ โดยทั่วไปของป่าดิบแล้งเป็นป่าที่มีพรรณไม้ประเภทผลัดใบขึ้นแซมปะปนอยู่ประมาณ 10 - 25 เปอร์เซ็นต์ของพรรณไม้ทั้งหมด พรรณไม้ผลัดใบส่วนใหญ่จะเป็นไม้ชั้นกลางและไม้ชั้นล่าง ดังนั้นในฤดูแล้ง ป่าดิบแล้งจะมีลักษณะที่ค่อนข้างโปร่งและมีลักษณะที่แน่นที่ปกคลุมป่าดิบโดยทั่วไปในช่วงฤดูฝน ส่วนลักษณะทางโครงสร้างเป็นป่าที่สูงใหญ่และมีสภาพที่แน่นที่ปกคลุมโดย เฉพาะอย่างยิ่งในฤดูฝน ชั้นเรือนยอดของป่าจะมีอยู่ 3 ชั้น คือ ไม้ชั้นเด่น ไม้ชั้นกลางและไม้ชั้นล่าง เรือน ยอดของไม้ชั้นเด่นจะสูงกว่า 3.5 เมตรขึ้นไป บริเวณพื้นป่าในฤดูฝนจะชื้นและมีเศษซากของใบไม้ กิ่งไม้ทับถมอยู่ค่อนข้างหนา มีไม้ชั้นล่างขึ้นอยู่อย่างหนาที่บ เป็นป่าที่มีความหลากหลายทางพรรณ พืชสูงมาก พรรณไม้เด่นที่มีลักษณะที่สูงใหญ่ (30-40 เมตร) ที่ขึ้นอยู่ประกอบไปด้วยไม้ในวงศ์ไม้ ยางโดยเฉพาะไม้ยางปาย ซึ่งขึ้นอยู่มาก นอกจากนี้ยังมียางแดง ตะเคียนทอง เต็ง ไม้ในวงศ์ก่อ เช่น ก่อหุบ ก่อแดง และยังมีพรรณไม้อื่นๆ อีกหลายชนิด เช่น ประดู่ส้ม มะไฟป่า มะห้า หว้า กาสามปึกและในที่ระดับสูงๆอาจพบไม้ในวงศ์จำปีป่า พรรณไม้ชั้นล่างเป็นพรรณไม้ที่ชอบ ความชื้นสูงขึ้นอยู่อย่างแน่นที่บ เช่น พวงกล้วยป่า หญ้าสองปล้อง ตองลาด นอกจากนี้ยังมีผักเป็ด ไทย ออสมันคำ เฟิร์น ปาล์ม ขึ้นปกคลุมอย่างหนาแน่น (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2540)

4.1.1.5 ทรัพยากรสัตว์ป่า

ปัจจุบันจำนวนสัตว์ป่าที่เหลืออยู่ค่อนข้างจะน้อยทั้งในจำนวนชนิดพันธุ์และจำนวน ประชากรในแต่ละชนิดพันธุ์เพราะสัตว์ป่าเหล่านี้ถูกคุกคามและไล่ล่ามาเป็นอาหาร มาเป็นระยะ เวลานานและต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมขนาดเล็ก เช่น หนู ชะมด ตุ่น แมวป่า ฯลฯ สัตว์จำพวกนก สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำและแมลง ยังมีเหลืออยู่หลายชนิดและจำนวน ประชากรก็ยังมีอยู่มากพอสมควร ซึ่งปัจจุบันยังมีสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเหลืออยู่ไม่น้อยกว่า 61 ชนิด ที่สำคัญได้แก่ พวกหนู ค้างคาว กระรอก ชะมด ตุ่น ฯลฯ มีนกออยู่ไม่น้อยกว่า 326 ชนิดและชนิดที่ สำคัญได้แก่ ไก่ฟ้าหางลายขวาง ซึ่งเป็นไก่ฟ้าชนิดที่หายาก นอกจากนี้ยังมีนกอื่น ๆ ที่มีลักษณะสวย งามอีกมากมาย มีสัตว์เลื้อยคลานอยู่ไม่น้อยกว่า 50 ชนิด ที่สำคัญได้แก่ เต่าปูลู จิ้งเหลนน้ำพันธุ์ไทย กิ่งก่าหนามลายไหลแถบ ภูเขาชนิดต่างๆ ฯลฯ สำหรับสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำมีอยู่ไม่น้อยกว่า 28 ชนิด ที่

สำคัญได้แก่ กะท่าง ซึ่งเป็นสลาแมนเดอร์ ชนิดเดียวที่พบในประเทศไทย และเขียดงูดอยสุเทพ หรือ เขียดงูม่วง ซึ่งเป็นสัตว์หายาก ส่วนแมลงจำพวกผีเสื้อ จะมีอยู่ไม่น้อยกว่า 500 ชนิด และมีผีเสื้อกลางคืนไม่น้อยกว่า 300 ชนิด (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2540)

4.1.2 ทรัพยากรเพื่อการนันทนาการและการท่องเที่ยว

กองพลรบพิเศษที่ 2 เป็นหน่วยทหารที่มีศักยภาพทั้งทางด้านสถานที่ บทบาทในด้าน การฝึกศึกษาตลอดจนมีทรัพยากรที่เหมาะสมที่จะพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและการนันทนาการ ได้ เพราะนอกจากจะเป็นการสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวในหน่วย ทหารของกองทัพบกแล้ว ยังเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรภายในหน่วยให้เกิดประโยชน์มาก ขึ้น อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างทหารกับประชาชนและหน่วยงานภายนอก จากภาพของ “เขตทหารห้ามเข้า” ก็เปลี่ยนเป็น “เขตทหารยินดีต้อนรับ” อันจะส่งผลให้เกิดการ สร้างรายได้ให้กับกำลังพลและครอบครัวภายในหน่วยตลอดจน นักท่องเที่ยวก็จะได้มีสถานที่ท่อง เที่ยวใหม่ๆ เพื่อการพักผ่อนและการนันทนาการ

สภาพของที่ตั้งที่ไม่ไกลจากตัวเมือง คือ เพียงประมาณ 7.5 กิโลเมตรจากตัวเมือง เชียงใหม่ สู่กองพลรบพิเศษที่ 2 อำเภอแม่อริม จ.เชียงใหม่ ใช้เวลาเพียง 15 นาที นักท่องเที่ยวก็จะได้ มีโอกาสสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวที่แปลกใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการฝึกทางทหาร เช่น การยิงปืน การกระโดดหอสูง หรือแม้กระทั่งการเดินป่าท่องเที่ยวชมธรรมชาติที่ไม่น่าเชื่อว่า ด้วยระยะเวลา เพียง 15 นาที จากการเดินทางจากตัวเมืองเชียงใหม่ จะได้มีโอกาสสัมผัสธรรมชาติที่ยังเป็นธรรมชาติที่ค่อนข้างสมบูรณ์ เปี่ยมไปด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและพืชพรรณ ซึ่งนักท่องเที่ยว สามารถจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวและนันทนาการด้วยตนเอง อันประกอบไปด้วย กิจกรรมต่างๆ ดังนี้

4.1.2.1 การเดินป่าเชิงนิเวศ เส้นทางเดินป่าอยู่ในพื้นที่ด้านหลังของหน่วย นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการได้ทั้งแบบ เต็มวันและครึ่งวัน ในระหว่างเส้นทาง นักท่องเที่ยวจะได้ เรียนรู้ถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม ทั้งพืชและสัตว์ ชมทิวทัศน์ที่สวยงามของธรรมชาติ ได้เรียนรู้ ถึงการดำรงชีพในป่า การไต่หน้าผา การล่องเรือ โดยจะมีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ทางด้านนี้โดยเฉพาะ คอยให้ความรู้และเจ้าหน้าที่คอยดูแลเรื่องความปลอดภัยระหว่างการเดินป่า

4.1.2.2 การยิงปืนสนาม IPSC เป็นการยิงปืนตามสภาพการณ์ โดยจะมีเจ้าหน้าที่ให้ คำแนะนำก่อนการยิงจริง ชนิดปืนที่ใช้ประกอบด้วย ปืนลมยาวอัดลม ปืนพก ขนาด .22 นิ้ว และ ปืนพก ขนาด .38 น

4.1.2.3 การขี่จักรยาน เป็นการขี่จักรยานเสือภูเขาแบบแรลลี่ ตามเส้นทางภายใน กองพลรบพิเศษที่ 2 ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสทิวทัศน์ที่สวยงามตามเส้นทาง โครงการได้จัดเตรียมจักรยานไว้รองรับนักท่องเที่ยวจำนวน 30 คัน

4.1.2.4 การกระโดดหอสูง 34 ฟุต เป็นการฝึกกระโดดหอ ลักษณะเช่นเดียวกับการ ฝึกพลร่มของหน่วยรบพิเศษ นักท่องเที่ยวจะได้ฝึกการทดสอบกำลังใจ สัมผัสกับความตื่นเต้นและ จะได้รับเกียรติบัตรพร้อมประดับเครื่องหมายปีกด้วย

4.1.2.5 การเดินแพนที - เข็มทิศ นักท่องเที่ยวจะได้เรียนรู้ วิธีการใช้แผนที่ประกอบ เข็มทิศ โดยมีเจ้าหน้าที่คอยให้การแนะนำ เพื่อความปลอดภัยในการเดินป่า และจะได้ศึกษา ลักษณะของภูมิประเทศที่แตกต่างกัน เวลาที่ใช้ประมาณ 1/2 - 1 ชั่วโมง

4.1.2.6 การพักผ่อน พื้นที่พักผ่อนจะอยู่บริเวณริมอ่างเก็บน้ำธารแม่เย็น มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการพักผ่อน เช่น เต้นท์ เรือพาย ให้บริการ นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสธรรมชาติ ทั้งน้ำและภูเขา การเล่นรอบกองไฟ และการตกปลา

4.1.3 ด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหาร

โครงการท่องเที่ยวกองพลรบพิเศษที่ 2 ได้ร่วมมือกับบริษัทแม่สอดการท่องเที่ยวที่ได้รับ รางวัลบริการนำเที่ยวดีเด่นประจำปี พ.ศ. 2539 ร่วมกันจัดทำโครงการท่องเที่ยวขึ้น ซึ่งโครงการท่องเที่ยวอันนี้จะต้องเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ ทางหน่วยไม่ได้หวังผลกำไรใดๆจากการจัดทำโครงการ เพียงแต่ต้องการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่มาใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า โดยทั้งนี้จะต้องไม่ทำลายหรือส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศเดิม อีกทั้งต้องการให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาสัมผัสและ สร้างประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกองพลรบพิเศษที่ 2 แห่งนี้ ได้เกิดความตระหนักและ จิตสำนึกที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังได้รับความสนุกสนาน ตื่นเต้นผจญภัยตามกิจกรรมที่นำวิธีปฏิบัติทางทหารเข้ามาสอดแทรกในระหว่างการเดินป่า เชิงนิเวศ ในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทหารได้มีการจัดการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1.3.1 เส้นทางเดินป่า เส้นทางที่ทหารและบริษัทแม่สอดการท่องเที่ยวได้จัดทำขึ้นนั้น เป็นเพียงเส้นทางเดินเท้าขณะเส้นทาง 1 คนเดินอันจะส่งผลกระทบต่อธรรมชาติน้อยที่สุด ไม่ได้มีการตัดแปลงไปจากทางเดินที่มีอยู่เดิม อันประกอบไปด้วยลักษณะของเส้นทาง 3 เส้นทางดังนี้

- 1) เส้นทางอย่างง่าย เป็นเส้นทางระยะสั้นๆสภาพเส้นทางง่ายต่อการเดิน เหมาะ

สำหรับเยาวชน

2) เส้นทางระดับปานกลาง เป็นเส้นทางเดินที่ยากลำบากกว่าระดับแรกด้วยลักษณะของภูมิประเทศที่ซับซ้อนขึ้น ยกขึ้นเหมาะสำหรับวัยรุ่น และผู้ที่ต้องการหาประสบการณ์แปลกใหม่

3) เส้นทางระดับยาก เป็นเส้นทางเดินที่มีลักษณะของภูมิประเทศที่ยากลำบาก ต้องใช้กำลังด้านร่างกายสูงเช่นการไต่จากหน้าผาสูงชัน การปีน-ไต่เขา ซึ่งเหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวเดินป่าในภูมิประเทศที่ยากลำบากตลอดจนชอบการผจญภัยและใช้วิธีการทางทหารเข้ามาร่วมในการเดินป่า ซึ่งเส้นทางนี้เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการผจญภัยและต้องการสัมผัสความยากลำบากในการเดินทาง และเหมาะกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ

4.1.3.2 คณะกรรมการโครงการท่องเที่ยวอาหาร ในการดำเนินงานและการจัดการนั้น กองพลรบพิเศษที่ 2 ได้จัดตั้งคณะกรรมการการท่องเที่ยวกองพลรบพิเศษที่ 2 โดยมีผู้บัญชาการกองพลรบพิเศษที่ 2 เป็นประธาน โดยคณะกรรมการแบ่งออกเป็น 8 ฝ่ายและมีหน้าที่ในการทำงานด้านการท่องเที่ยวต่าง ๆ ดังนี้

1) คณะกรรมการอำนวยการ/บริหาร มีหน้าที่กำหนดนโยบายให้คำแนะนำแนวทางปฏิบัติ อำนวยการ และกำกับดูแลการดำเนินงานตามโครงการท่องเที่ยวกองพลรบพิเศษที่ 2 ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

2) คณะกรรมการฝ่ายสิทธิประโยชน์ มีหน้าที่ตามแผนงานและดำเนินการจัดหางบประมาณเข้ากองทุนโครงการท่องเที่ยวกองพลรบพิเศษที่ 2 ให้เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินงาน ตามโครงการรวมทั้งการกำหนดมาตรการต่างๆต่อผู้ให้การสนับสนุนโครงการตามแนวทางที่เหมาะสม

3) คณะกรรมการฝ่ายแผนงานและโครงการ มีหน้าที่จัดทำแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงานของโครงการท่องเที่ยวกองพลรบพิเศษที่ 2 กำกับดูแลการดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

4) คณะกรรมการฝ่ายประเมินผล มีหน้าที่วางแผน ติดตามประเมินผลกิจกรรมการท่องเที่ยวและแผนงานโครงการท่องเที่ยวกองพลรบพิเศษที่ 2 รวมทั้งวิเคราะห์ผลการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ต่อการปรับปรุงการดำเนินงานตามโครงการให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

5) คณะกรรมการฝ่ายกฎหมาย มีหน้าที่เสนอแนะ การดำเนินการตามโครงการท่องเที่ยว กองพลรบพิเศษที่ 2 ที่สอดคล้องกับหลักการของกฎหมาย รวมทั้งกฎระเบียบใดๆที่เกี่ยวข้องและแสวงหาวิธีการ หลักฐานใดๆอันเป็นประโยชน์ต่อการเกื้อหนุนให้การดำเนินงานของกิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

6) คณะกรรมการฝ่ายรักษาความปลอดภัย มีหน้าที่ วางแผน ดำเนินการ เสนอแนะ กำหนดมาตรการการรักษาความปลอดภัยและการจราจรโดยภาพรวมให้กับการดำเนินงานตามโครงการท่องเที่ยว

7) คณะกรรมการฝ่ายเหรียญกษาปณ์ มีหน้าที่รับผิดชอบดูแล รักษา และดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ กองทุนโครงการท่องเที่ยวกองพลรบพิเศษที่ 2 ให้เป็นไปตามแนวทางที่คณะกรรมการท่องเที่ยวกองพลรบพิเศษที่ 2 กำหนด

8) คณะกรรมการฝ่ายเลขานุการและประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่วางแผนดำเนินการประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินงานตามโครงการท่องเที่ยวกองพลรบพิเศษที่ 2 และการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของโครงการ เพื่อไปสู่เป้าหมายต่างๆให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์

ทั้งนี้ด้วยการกำหนดรูปแบบการจัดการในระบบของคณะกรรมการ มีการกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ และศักยภาพทั้งด้านพื้นที่และความถนัดทางทหารของกองพลรบพิเศษที่ 2 และที่สำคัญที่สุด คือ แนวนโยบายจากผู้บังคับบัญชากองพลรบพิเศษที่ 2 ที่จะให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งให้คน (กำลังพล ครอบครัว) มีรายได้เสริมจากการร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว จึงได้มีการสนับสนุนให้กำลังพลและครอบครัว สมัครเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวกองพลรบพิเศษที่ 2 เช่น การเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น การเป็นแม่บ้านดูแลบ้านพักรับรอง การประกอบและขายอาหาร ซึ่งแนวคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ข้อหนึ่งที่ว่า การท่องเที่ยวนั้น จะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น ในที่นี้อาจถือได้ว่า กำลังพล ครอบครัวทหารก็เป็นประชาชนท้องถิ่นในความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่นกัน โดยที่โครงการท่องเที่ยวกองพลรบพิเศษที่ 2 มีวัตถุประสงค์ของโครงการดังนี้ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายของกองทัพบก เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติภายในหน่วยให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการสร้างโอกาสให้เกิดรายได้หมุนเวียนให้กับกำลังพลและครอบครัว เพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยทหารกับประชาชน นักท่องเที่ยว และ/หรือ หน่วยงานภายนอกที่เข้าร่วม

กิจกรรมภายในหน่วย และเพื่อพัฒนาพลังมวลชนให้มีขีดความสามารถทางทหาร อันเป็นประโยชน์ต่อความร่วมมือในอนาคต

4.1.3.3 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อม

การท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นในกองพลรบพิเศษที่ 2 กิจกรรมที่สำคัญอันหนึ่งก็คือการท่องเที่ยวเดินป่าเชิงนิเวศ เป็นการใช้ทรัพยากรและศักยภาพที่มีสถานพื้นที่การฝึกทางทหารประสมกัน โดยที่ทหารร่วมกับบริษัทแม่สอดการท่องเที่ยว ได้ร่วมกันวางแผนและจัดการในด้านนี้ คือ

1) มีการแบ่ง Zone พื้นที่ เป็น 3 โซนด้วยกันคือ พื้นที่หน่วยงานราชการ พื้นที่สำหรับประกอบกิจกรรมเดินป่าและนันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว และพื้นที่ที่จะจัดไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่กองพลรบพิเศษที่ 2 เป็นหน่วยงานราชการ จึงต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อความมั่นคงของหน่วยเป็นสำคัญ แต่ก็ไม่ได้ทำให้นักท่องเที่ยวต้องรู้สึกถึงความอึดอัด จึงมีจุดของการบริการนักท่องเที่ยว และได้มีการจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวไว้โดยเฉพาะ

2) มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว คือไม่ควรเกินกลุ่มละ 10 คน เพราะนอกจากจะต้องมีการจำกัด ด้วยเหตุผลของการอำนวยความสะดวก การดูแล และให้คำแนะนำข้อมูลต่าง ๆ จากมัคคุเทศก์แล้ว สิ่งที่ทหารได้คำนึงก็คือ การที่จะไม่ทำให้นักท่องเที่ยวสร้างผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในพื้นที่ หรือให้กระทบน้อยที่สุด เพื่อให้สภาพแวดล้อมคงความสมบูรณ์และเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

3) มีระบบการจัดการด้านมลพิษโดยเฉพาะขยะมูลฝอยที่จะมีขึ้น โดยอุปกรณ์ที่นักท่องเที่ยวจะนำเข้าไปต้องเป็นอุปกรณ์ที่ไม่ก่อให้เกิดปัญหาขยะตามมา หรือจะต้องนำกลับลงมาทุกชิ้นเมื่อสิ้นสุดการท่องเที่ยว อีกทั้งรณรงค์ให้นักท่องเที่ยวร่วมกันเก็บขยะที่มีอยู่เดิมนำกลับลงมากำจัด เป็นการสร้างสำนึกที่ดีต่อนักท่องเที่ยวอีกด้วย

4.1.3.4 การจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการนำเที่ยว

เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงไม่จำเป็นต้องมีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเดิมมากนัก เพียงแค่ปรับพื้นที่บางส่วนที่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ให้สะดวกและปลอดภัยมากขึ้น โดยที่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ก็ใช้วัสดุที่กลมกลืนกับสภาพพื้นที่ คือ พยายามให้คงสภาพเดิมมากที่สุด และกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ตลอดจนความมุ่งหวังในการจัดบริการนำเที่ยวที่สำคัญที่สุดอันหนึ่งก็คือ มุ่งหวังให้นักท่องเที่ยวได้รับข้อมูลและรู้ด้านนิเวศ และเกิดความรู้สึกรักและหวงแหนในทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม จึงได้มีการจัดให้มีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ด้านนิเวศพืชพรรณ และสัตว์ป่าในการบริการนำเที่ยว ตลอดจนมีการอบรมให้

กำลังพล (ทหาร) ที่สนใจที่จะเข้าร่วมโครงการการท่องเที่ยวเข้ามาเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสร้างโอกาสของการมีส่วนร่วมและกระจายรายได้แก่กำลังพล อันเป็นการตอบสนองนโยบายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอันหนึ่ง ก็คือ การจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

4.1.3.5 การจัดการการสร้างจิตสำนึก

โครงการท่องเที่ยวของพลรบพิเศษที่ 2 โดยนโยบายของผู้บัญชาการกองพลรบพิเศษที่ 2 ได้มีวิสัยทัศน์ ความตระหนัก และเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบกับได้เห็นสภาพของความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติอื่น ๆ จึงได้ให้นโยบายของการท่องเที่ยวที่จะมีขึ้นภายในหน่วยว่าจะต้อง เป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ตอบสนองกระแสความต้องการทางสังคม และไม่หวังผลกำไรทางธุรกิจ อีกทั้งจะต้องให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เกิดความรู้สึกรักและหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้มีการจัดการการท่องเที่ยวที่จะมีขึ้นในพื้นที่ทหารให้เป็นการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีมัคคุเทศก์เป็นผู้ให้ความรู้และข้อมูลด้านนิเวศแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งให้นักท่องเที่ยวได้เห็นถึงความสำคัญ และความสัมพันธ์ การพึ่งพาระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เช่นในการสาธิตการประกอบอาหาร โดยใช้วัสดุจากธรรมชาติ โดยผ่านการปฏิบัติจริง

4.1.3.6 การจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

การจัดการการท่องเที่ยวที่จะมีความยั่งยืนได้นั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนผู้เป็นเจ้าของพื้นที่และทรัพยากรในแหล่งท่องเที่ยว และโครงการท่องเที่ยวที่กองพลรบพิเศษที่ 2 นี้ มีประชาชนท้องถิ่นอยู่ 2 ส่วน ก็คือ กำลังพลภายในหน่วยกองพลรบพิเศษที่ 2 และกรมรบพิเศษที่ 5 และอีกส่วนหนึ่งก็คือ ชุมชนข้างเคียงที่เป็นชาวเขาในพื้นที่ท่องเที่ยวในส่วนของอุทยานดอยสุเทพ-ปุย ซึ่งในการจัดการด้านนี้ในเบื้องต้นได้พิจารณาแต่ประชาชนท้องถิ่นในส่วนแรกหรือกำลังพลภายในหน่วย เพราะมีความพร้อมในการให้ข้อมูลด้านท่องเที่ยวมากกว่า ประกอบกับนโยบายของผู้บังคับบัญชาของกองพลรบพิเศษที่ 2 ต้องการให้การท่องเที่ยวที่มีขึ้นสร้างรายได้แก่กำลังพล จึงได้เปิดรับสมัครผู้ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ และจัดให้มีการอบรมหลักสูตรมััคคุเทศก์ท้องถิ่นในการให้บริการนำเที่ยวเชิงนิเวศแก่กำลังพลที่สนใจ พร้อมทั้งให้ครอบครัว (แม่บ้าน) ดูแลในส่วนของบ้านพัก การประกอบอาหารเลี้ยงนักท่องเที่ยว เป็นต้น และยังมีแผนการเปิดโอกาสให้ชายของที่ระลึก หากมีปริมาณนักท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันการดำเนินการท่องเที่ยวทุกครั้งจะต้องมีมััคคุเทศก์ท้องถิ่นเข้าร่วมด้วย ไม่ว่าจะเป็นครูผู้สอนด้านพืชสมุนไพร การประกอบอาหาร

เพื่อการยังชีพในป่า การสาธิตกับดักสัตว์ ตลอดจนการอำนวยความสะดวกและการบำรุงพัฒนาพื้นที่ท่องเที่ยว

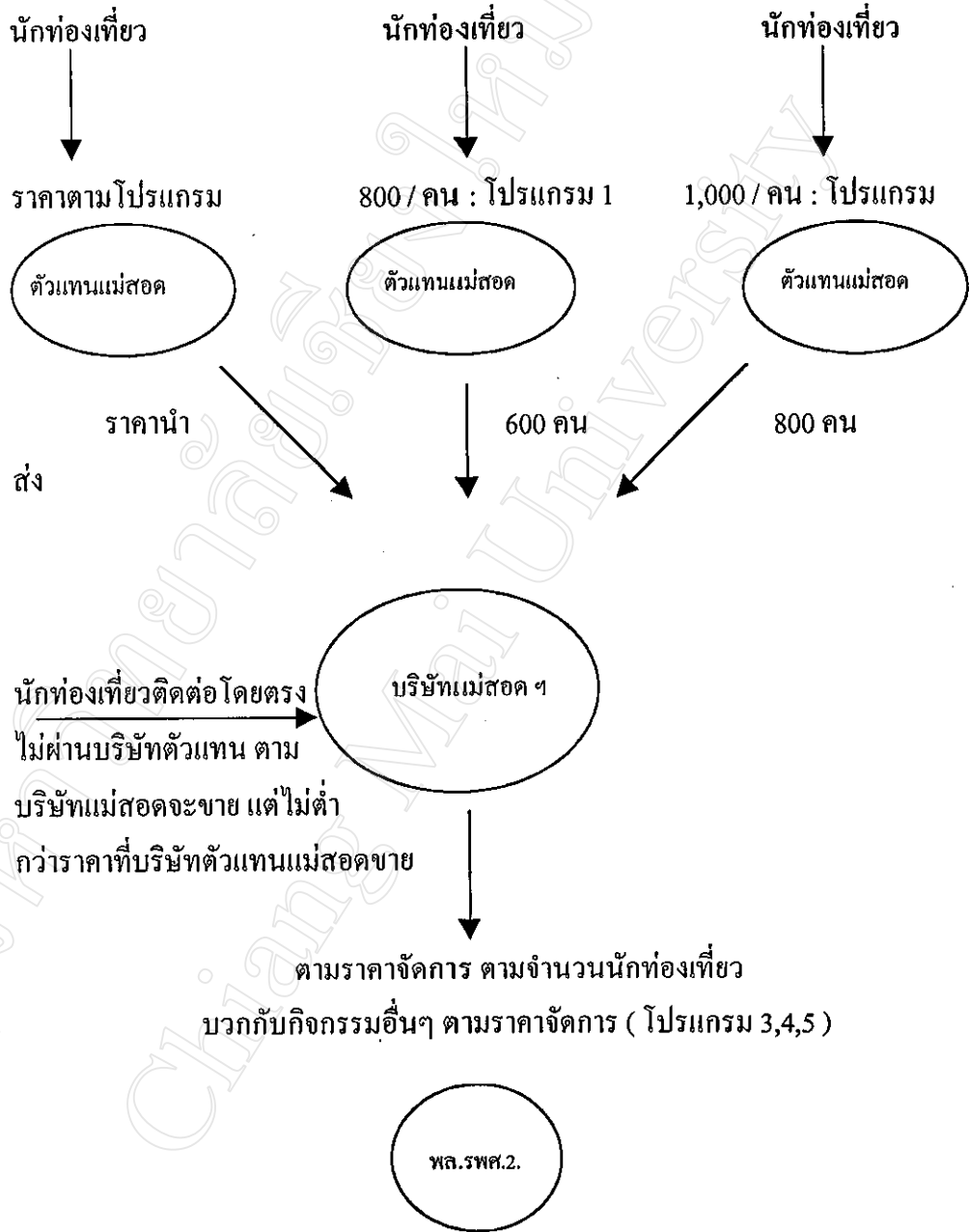
ในส่วนของประชาชนท้องถิ่นในกลุ่มที่ 2 หรือ ชุมชนข้างเคียงนั้น ปัจจุบันชุมชนกลุ่มนี้ได้บุกเบิกพื้นที่ป่าไม้ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเดินป่าเชิงนิเวศ โดยบุกเบิกทำไร่ลิ้นจี่ ไร่ข้าวโพด และมากกว่านั้นกำลังตัดต้นไม้และแผ้วถางป่าเพื่อทำถนนขนาดรถยนต์วิ่งได้ ในส่วนนี้ ทางบริษัทแม่สอดการท่องเที่ยวกำลังพิจารณาที่จะนำชุมชนกลุ่มนี้ไปสู่ระบบของโครงการท่องเที่ยวแต่ยังอยู่ในระดับแผนงาน ยังขาดงบประมาณและเงินทุน เพราะการอบรมนั้นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก เช่น การเชิญวิทยากร การจัดการด้านต่าง ๆ แต่ถึงเห็นว่าหากนำชุมชนกลุ่มนี้เข้าสู่โครงการท่องเที่ยวได้ จะเกิดผลดีก็คือ ชุมชนเกิดรายได้ และเกิดความรู้สึกเห็นความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่บุกเบิกแผ้วถางป่า อันจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวของพลรบพิเศษที่ 2 ประกอบไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

4.1.3.7 การจัดการด้านการตลาดและการลงทุน

เนื่องจากทางกองพลรบพิเศษที่ 2 ไม่เคยมีความรู้ความถนัดทางด้านการจัดการด้านธุรกิจท่องเที่ยว จึงได้ประสานความร่วมมือกับบริษัทแม่สอดการท่องเที่ยว ในการร่วมวางแผนทางด้านต่าง ๆ ตลอดจนด้านการตลาดและการลงทุน โดยทางผู้บัญชาการกองพลรบพิเศษที่ 2 ได้ให้นโยบายหลักคือ จะต้องเป็นการดำเนินการที่ไม่หวังผลกำไรทางธุรกิจ ต้องคำนึงถึงคุณภาพมากกว่าปริมาณ ตลอดจนจะต้องเป็นการขายที่เหมาะสมและมีอัตราราคาที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลทั่วไป และกลุ่มนักเรียนนักศึกษา ดังนั้นทางคณะกรรมการการท่องเที่ยวของพลรบพิเศษที่ 2 ร่วมกับบริษัทแม่สอดการท่องเที่ยวจึงได้ประชุมและพิจารณาการกำหนดหลักการจัดการด้านการตลาดของโครงการท่องเที่ยวของกองพลรบพิเศษที่ 2 มีดังนี้

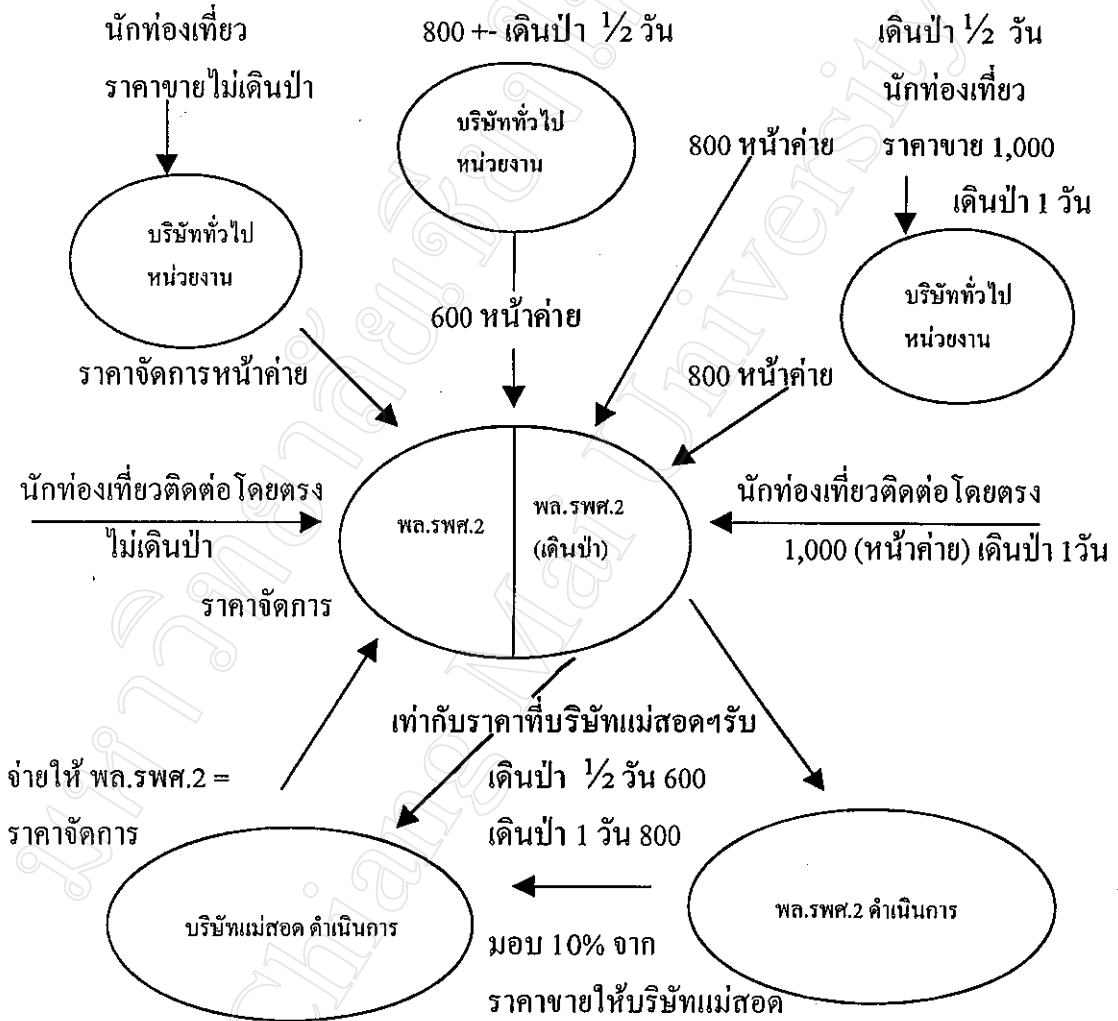
แบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ลูกค้านักท่องเที่ยว แม่สอดการท่องเที่ยว และตัวแทนของบริษัทแม่สอดการท่องเที่ยว

การขนส่งบริษัทแม่สอดฯ รับผิดชอบทั้งหมด

กลุ่มที่ 2 ลูกค้าของบริษัททั่วไป หน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับบริษัทและนักท่องเที่ยวทั่วไปติดต่อหน่วยโดยตรง

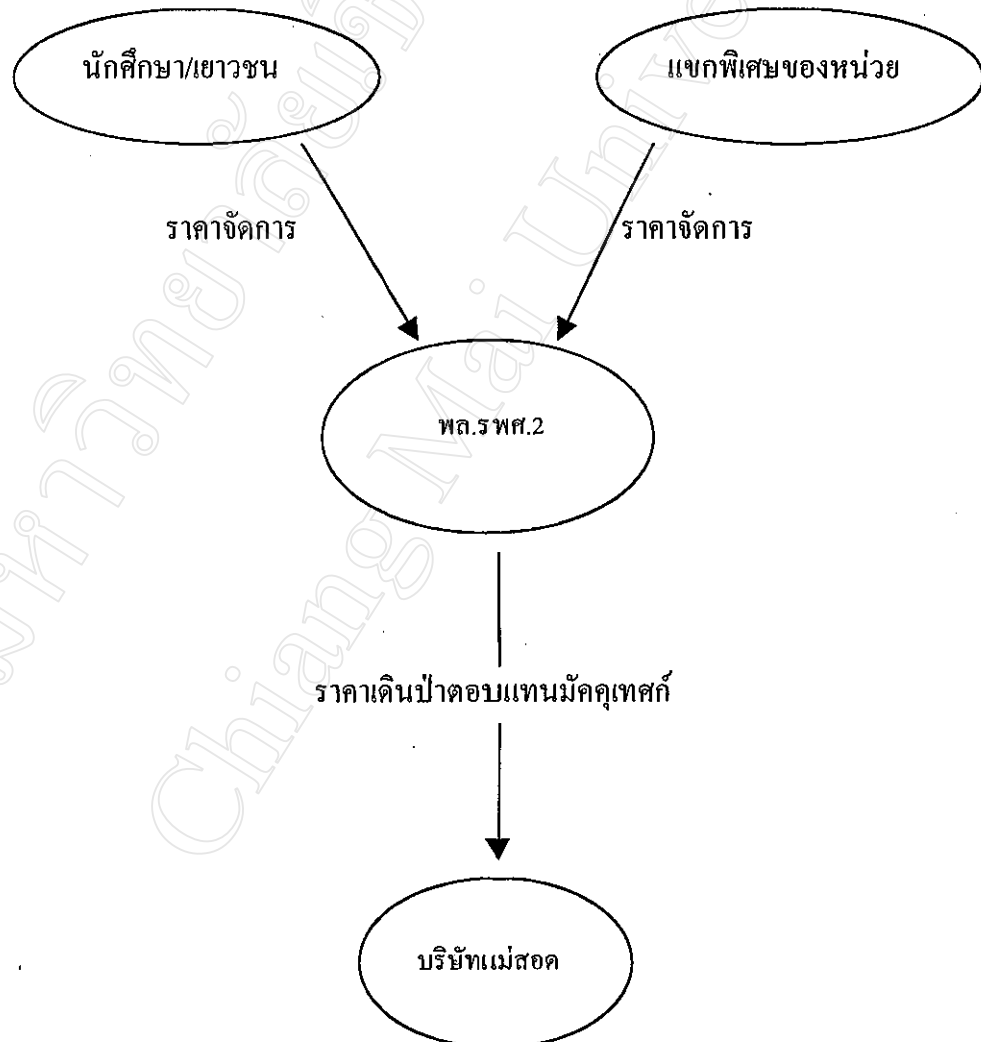

(หมายเหตุ การกำหนดราคานักท่องเที่ยว กลุ่มที่ 2 ให้กองพลรบพิเศษที่ 2 เป็นเสมือนบริษัทแม่สอด การท่องเที่ยว)

กลุ่มที่ 3 นักศึกษาและเยาวชน

กลุ่มที่ 4 แยกพิเศษของหน่วยงาน

หลักการกำหนดราคา : ตามราคาจัดการของหน่วย เพื่อตอบแทนสังคมและเครดิตของหน่วย
 : หากเดินป่าด้วย บริษัทแม่สอดฯ ยินดีสนับสนุนมัคคุเทศก์
 : พล.รพศ.2 ตอบแทนคำมัคคุเทศก์ให้บริษัทแม่สอดฯ

4.1.5 ความคาดหวังของคณะกรรมการโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหาร ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของกองพลรบพิเศษที่ 2

เป็นผลการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง ในกลุ่มของนายทหาร ที่เป็นคณะกรรมการโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กองพลรบพิเศษที่ 2 ในประเด็นของ ความคาดหวังในการท่องเที่ยวที่มีขึ้นในพื้นที่ รายละเอียดของผลการสัมภาษณ์ จากนายทหาร จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ พันเอก เชิดชัย จันทร์เทศ พันโท สายัณห์ เมืองศรี และ พันโท ชาตรี กิตติขจร รายละเอียดของผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

- 1) โครงการท่องเที่ยวของกองพลรบพิเศษที่ 2 เป็นที่รู้จักแก่บุคคลทั่วไป และได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว
- 2) การท่องเที่ยวสร้างรายได้ให้แก่กำลังพลภายในหน่วย ตลอดจนสู่ภาคต่าง ๆ ภายนอกหน่วย
- 3) การท่องเที่ยวของกองพลรบพิเศษที่ 2 ก้าวไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน มั่นคง เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- 4) คงความสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวมีสภาพผืนป่าที่คงความสมบูรณ์ ตลอดจนมีภูมิทัศน์ของการท่องเที่ยวที่น่าประทับใจ
- 5) นักท่องเที่ยวเกิดความตระหนักรู้ด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายหลังสิ้นสุดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทหารกองพลรบพิเศษที่ 2

4.1.6 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อการจัดการและบริการในแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ทหาร

จากการเก็บข้อมูลสนามด้วยการใช้แบบสอบถาม นักท่องเที่ยวจำนวน 40 คน ที่เข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 ในช่วงเดือน กันยายน – พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม ส่วนที่ 2 คือข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อแหล่งท่องเที่ยวทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 และ ส่วนที่ 3 คือ ข้อมูลด้านความคิดเห็นและทัศนคติของนักท่องเที่ยวยต่อแหล่งท่องเที่ยว ผลการศึกษามีรายละเอียดดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคมของนักท่องเที่ยวย

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคมของนักท่องเที่ยวย ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ ดังแสดงในตารางที่ 2 ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนักท่องเที่ยวยที่เข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ

รายการ	นักท่องเที่ยวย (N = 40)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	27	67.5
- หญิง	13	32.5
2. อายุ		
- ไม่เกิน 20 ปี	5	12.5
- 21-30 ปี	18	45.0
- 31-40 ปี	14	35.0
- 41-50 ปี	2	5.0
- มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	1	2.5
3. ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษา – มัธยมศึกษาตอนต้น	4	10.0

- มัธยมศึกษาตอนปลาย	1	2.5
- ปวช. ปวส. – อนุปริญญา	13	32.5
- ปริญญาตรีและสูงกว่า	22	55.0
4. รายได้		
- 5,000 – 10,000 บาท	19	47.5
- 10,001 – 15,000 บาท	14	35.0
- 15,001 – 20,000 บาท	4	10.0
- มากกว่า 20,000 บาท	3	7.5
5. อาชีพ		
- รับราชการ	7	17.5
- พนักงานรัฐวิสาหกิจ	2	5.0
- พนักงานบริษัทเอกชน	20	57.5
- ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3	7.5
- นักเรียน / นักศึกษา	4	10.0
- แม่บ้าน	1	2.5

ตารางที่ 2 พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มากกว่าหญิง มีอายุระหว่าง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงไป อายุ 31-40 ปี ร้อยละ 35.0 จะพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่อยู่ในระหว่างอายุ 21-30 ปี

ระดับการศึกษา มากกว่าครึ่งอยู่ในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงไปเป็นระดับ ปวช.-อนุปริญญา ร้อยละ 32.5 ส่วนรายได้อยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.5 และ 10,001-15,000 บาท ร้อยละ 35.0

นักท่องเที่ยวมีระดับรายได้ระดับปานกลาง คือ 5,000-15,000 บาท ส่วนอาชีพของนักท่องเที่ยว มากกว่าครึ่งเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 57.5

ส่วนที่ 2 ข้อมูลประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 3 ข้อมูลด้านประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รายการ	นักท่องเที่ยว (N = 40)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		
- เคย	20	50.0
- ไม่เคย	17	42.5
- ไม่ตอบ	3	7.5
2. ขนาดของกลุ่มนักท่องเที่ยว		
- มาดำฟังกคนเดียว	1	2.5
- มาเป็นกลุ่ม (3-8 คน)	39	97.5
3. แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวทหาร กองพลรบพิเศษที่ 2		
- เพื่อน /ญาติ	17	42.5
- หน่วยงานกองพลรบพิเศษที่2และกองพลรบพิเศษ ที่ 5	7	17.5
- นิตยสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยว / เดินทาง	0	0
- สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)	0	0
- จากบริษัททัวร์	16	40.0
- มัคคุเทศก์	0	0
4. วิธีการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหาร กองพลรบ พิเศษที่ 2		
- ติดต่อกับหน่วยงานกองพลรบพิเศษที่ 2 โดยตรง	32	80.0
- ซื้อทัวร์สำเร็จรูปจากบริษัทท่องเที่ยว	8	20.0

5. ความเหมาะสมของราคาที่ย่ำในการท่องเที่ยว		
- เหมาะสม	10	25.0
- ไม่เหมาะสม	26	65.0
- ไม่ตอบ	4	10.0
6. เหตุผลที่ตอบราคาที่ไม่เหมาะสม		
- แพงเกินไป	26	100
7. ระดับราคาที่เหมาะสม		
- 350 - 400 บาท / คน / เติมน้ำ 1 วัน	15	57.7
- 450 - 500 บาท / คน / เติมน้ำ 1 วัน	8	30.8
- 500 - 800 บาท / คน / เติมน้ำ 1 วัน	3	11.5
8. ความคิดเห็นต่อลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวนิเวศ ทหารกองพลรบพิเศษที่ 2		
- เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	34	85.0
- ไม่ใช่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	0	0
- เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ยังไม่สมบูรณ์	6	15.0
9. เหตุผลที่เห็นด้วยกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิง - นิเวศ		
- ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและพยายามที่จะรักษา สภาพแวดล้อมให้ได้มากที่สุด	5	14.7
- ได้มีโอกาสศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพร้อม กับเรียนรู้ชีวิต ความการดำรงชีพในป่า	20	58.8
- มีการอนุรักษ์ป่าไม้	4	11.76
- เส้นทางเดินไม่ยากจนเกินไป สภาพป่ายังคง สมบูรณ์อยู่	3	8.82
- ไม่ตอบ	2	5.6

จากตารางที่ 3 พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.0 เคยมีประสบการณ์ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาแล้ว จะมาท่องเที่ยวแบบเป็นกลุ่ม จำนวน 3-8 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5 โดยที่รับ

ทราบข่าวสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอาหารกองพลรบพิเศษที่ 2 จากเพื่อน/ญาติ ร้อยละ 42.5 และทราบจากบริษัททัวร์ร้อยละ 40.0

เป็นที่น่าสังเกตว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวอาหารกองพลรบพิเศษที่ 2 โดยผ่านการติดต่อกับหน่วยงานกองพลรบพิเศษที่ 2 โดยตรง ถึงร้อยละ 80 ขณะที่อีกส่วนหนึ่งคือ ร้อยละ 20 ซึ่งทัวร์สำเร็จรูปจากบริษัทท่องเที่ยวและมากกว่าครึ่งของนักท่องเที่ยวคิดว่าราคาไม่เหมาะสม ร้อยละ 65.0 โดยทั้งหมดคิดว่าราคาแพงเกินไป สำหรับราคาที่เหมาะสม-สมส่วนใหญ่ร้อยละ 57.7 เห็นว่าควรอยู่ที่ ราคา 350-400 บาท/คน/เดินป่า 1 วัน

นอกจากนั้นนักท่องเที่ยวจำนวนมากถึง ร้อยละ 85.0 มีความเห็นว่าการท่องเที่ยวของทหารเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้วยเหตุผลที่ว่า ได้มีโอกาสศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพร้อมกับเรียนรู้ชีวิต การดำรงชีพในป่า ร้อยละ 58.8 รองลงมาคือ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและพยายามที่จะรักษาสภาพแวดล้อม ร้อยละ 14.7 มีการอนุรักษ์ป่าไม้และสภาพป่ายังคงสมบูรณ์อยู่ คิดเป็นร้อยละ 11.76 , 8.82 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นและทัศนคติของนักท่องเที่ยวต่อ แหล่งท่องเที่ยวของกองพลรบพิเศษที่ 2

ตารางที่ 4 ข้อมูลความคิดเห็นและทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหาร

รายการ	นักท่องเที่ยว (N = 40)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. บรรยากาศในการท่องเที่ยวเดินป่าเชิงนิเวศ		
- ตื่นเต้น ผจญภัย สนุกสนาน	38	95.0
- เฉย ๆ	2	5.0
- น่าเบื่อหน่าย ไม่ประทับใจ	0	0
2. เส้นทางที่ใช้ในการเดินป่า		
- สะดวกสบาย เดินทางได้สะดวก	7	17.5

- ไม่ยากไม่ง่ายเกินไป	27	67.5
- ยากล้าปาก	6	15.0
- ควรปรับปรุง	0	0
3. ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว		
- ปลอดภัยดี	37	92.5
- ไม่มีความปลอดภัย	3	7.5
4. กิจกรรมที่จัดให้มีขึ้น		
- สนุกสนาน น่าประทับใจ	38	95.0
- เฉย ๆ	2	5.0
- น่าเบื่อหน่าย ไม่สนุกสนานไม่น่าประทับใจ	0	0
5. สิ่งที่ได้รับหลังจากเสร็จสิ้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน กองพลรบพิเศษที่ 2		
- ได้เรียนรู้ การใช้ชีวิตของทหารในป่า	2	5.0
- ความสนุกสนานจากการเดินทาง	25	62.5
- ความรู้ด้านนิเวศและ ประสบการณ์ที่แปลกใหม่	11	27.5
- ไม่ตอบ	2	5.0
6. ความสนใจที่กลับมาท่องเที่ยวในกองพลรบที่ 2		
- มา	40	100
- ไม่มา	0	0
7. เหตุผลที่สนใจกลับมาท่องเที่ยว		
- สนุกสนาน น่าสนใจ ประทับใจธรรมชาติ	6	15.0
- ชอบการท่องเที่ยวผจญภัย กิจกรรมที่ตื่นเต้น	15	37.5
- ได้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เช่นการเดินทางป่า และ การใช้ชีวิตในป่า	9	22.5
- มีสภาพธรรมชาติที่สมบูรณ์ สวยงามตามธรรมชาติ	10	25.0
อีกทั้งได้เรียนรู้ด้านนิเวศร่วมด้วย		
8. อุปสรรคที่พบจากการท่องเที่ยวเดินป่า		
- ไม่มีความปลอดภัยเรื่องการลงเขา	17	42.3

- ทางลื่น ดินโคลน ดิครองเท้า เดินลำบาก	10	25.0
- ห้องน้ำไม่เพียงพอ	2	5.0
- การเตรียมงานของเจ้าหน้าที่ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว	4	10.0
- ไม่มี	7	17.5
9.ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์ทหารต่อการเปิดพื้นที่ทหารเป็นแหล่งท่องเที่ยว		
- เป็นผู้ที่มีความสามารถในหลายด้าน ๆ	6	15.0
- ทหารเป็นมิตรกับประชาชน ไม่น่ากลัว และน่าเกรงขามเหมือนที่คิดไว้	11	27.5
- มีมนุษยสัมพันธ์และมีความเป็นสุภาพบุรุษมาก มีน้ำใจ	20	50.0
- เกย ๆ ไม่รู้สึกเปลี่ยนแปลง	3	7.5
10. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทหารกองพลรบพิเศษที่ 2		
- ปรับปรุงด้านความปลอดภัยในเส้นทางเดินป่า เช่น การมีอุปกรณ์เพิ่มความปลอดภัยขณะได้เชือกลงเขา หน้าผา น้ำตก	13	32.5
- ควรเพิ่มสื่อความหมายธรรมชาติตลอดจนเพิ่มเติมการแนะนำเรื่องพืชพรรณระบบนิเวศให้มากขึ้น	8	20.0
- การเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว	4	10.0
- การเพิ่มความน่าสนใจของเส้นทางโดยการเพิ่มกิจกรรมบางกิจกรรม เช่น การดำรงค์ชีพในป่า การชี้จักรยานภูเขา เป็นต้น	5	12.5
- ดิอยู่แล้ว ไม่ต้องปรับปรุง	10	25.0

จากตารางที่ 4 พบว่า นักท่องเที่ยวถึงร้อยละ 95.0 คิดว่าบรรยากาศในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมีความตื่นเต้น ผจญภัย สนุกสนาน มากกว่าครึ่งคือร้อยละ 67.5 คิดว่าเส้นทางที่ใช้ในการเดินป่ามีลักษณะไม่ยากไม่ง่ายจนเกินไป และร้อยละ 92.5 ของนักท่องเที่ยวคิดว่า ในการท่องเที่ยวในกองพลรบพิเศษที่ 2 แห่งนี้ มีความปลอดภัย อีกทั้งเกือบทั้งหมดของนักท่องเที่ยว ร้อยละ 95.0 คิดว่ากิจกรรมที่จัดให้มีขึ้น มีความสนุกสนาน น่าประทับใจ มากกว่าครึ่งหนึ่งของนักท่องเที่ยว (ร้อยละ 62.5) คิดว่าภายหลังจากท่องเที่ยวในกองพลรบพิเศษที่ 2 นักท่องเที่ยวได้รับความสนุกสนานจากการเดินทาง รองลงมาคือ ได้รับความรู้ด้านนิเวศและประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ร้อยละ 27.5 และได้เรียนรู้การใช้ชีวิตของทหารในป่า ร้อยละ 5.0 เป็นที่น่าสังเกตว่า นักท่องเที่ยวทั้งหมดมีความสนใจที่จะกลับมาท่องเที่ยวในกองพลรบพิเศษที่ 2 อีก ด้วยเหตุผลที่คิดว่า ชอบการท่องเที่ยวที่ผจญภัย มีกิจกรรมที่ตื่นเต้น มากที่สุด ร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ การที่แหล่งท่องเที่ยวมีสภาพธรรมชาติที่สมบูรณ์สวยงามตามธรรมชาติ อีกทั้งได้เรียนรู้ด้านนิเวศร่วมด้วย ร้อยละ 25.0 นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวยังได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับอุปสรรคที่พบจากการท่องเที่ยวเดินป่า คือ ร้อยละ 42.3 คิดว่ายังขาดความปลอดภัยในเส้นทาง โดยเฉพาะการลงเขา รองลงมาคือ ร้อยละ 25.0 คิดว่า เส้นทางสั้นเกินไป

ในเรื่องภาพลักษณ์ของทหารนั้น ครึ่งหนึ่งของนักท่องเที่ยว มีทัศนคติต่อภาพลักษณ์ของทหารเป็นไปในทางบวก คือ คิดว่าทหารเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์และมีความเป็นสุภาพบุรุษมาก รองลงมาคือ ร้อยละ 27.5 คิดว่า ทหารเป็นมิตรกับประชาชน ไม่น่ากลัวและน่าเกรงขามอย่างที่คิดไว้ นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังได้มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 มากที่สุดคือ ร้อยละ 32.5 คิดว่าควรมีการปรับปรุงด้านความปลอดภัยในเส้นทางเดินป่า รองลงมาคือ ร้อยละ 20.0 ควรเพิ่มเติมด้านสื่อความหมายธรรมชาติ ตลอดจนคำแนะนำด้านนิเวศและพืชพรรณให้มากขึ้น ร้อยละ 12.5 คิดว่าควรเพิ่มความน่าสนใจของเส้นทางโดยการเพิ่มกิจกรรมบางกิจกรรม และร้อยละ 10.0 ควรมีการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการต้อนรับนักท่องเที่ยวให้มากขึ้นและดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

ตารางที่ 5 แสดงอันดับความนิยมของสิ่งชักนำให้ตัดสินใจมาท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพลรบพิเศษที่ 2

สิ่งที่ชักนำให้ตัดสินใจมา ท่องเที่ยวเชิงนิเวศของพลรบ – พิเศษที่ 2	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 4	อันดับ 5
- มีโอกาสสัมผัสธรรมชาติที่คน ส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น	18 (45.0)	9 (22.5)	5 (12.5)	2 (5.0)	6 (15.0)
- ได้รับประสบการณ์ที่ตื่นเต้น	7 (17.5)	24 (60.0)	9 (22.5)	2 (5.0)	0
- มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับพรรณ ไม้ และ ระบบนิเวศ	11 (27.5)	3 (7.5)	22 (55.0)	0	2 (5.0)
- มีโอกาสถ่ายรูปสัตว์ป่าพืช พรรณและทิวทัศน์ธรรมชาติ	0	4 (10.0)	0	28 (70.0)	6 (15.0)
- มีโอกาสสร้างประสบการณ์ การใช้ชีวิตในป่า	4 (10.0)	0	4 (10.0)	8 (20.0)	26 (65.0)
รวม	40 (100)	40 (100)	40 (100)	40 (100)	40 (100)

จากตารางที่ 5 สามารถเรียงลำดับสิ่งดึงดูดที่ชักนำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเชิง
นิเวศ ในกองพลรบพิเศษที่ 2 เรียงลำดับจากความนิยมมากไปน้อยดังนี้

- อันดับที่ 1 การได้มีโอกาสสัมผัสธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็น
- อันดับที่ 2 การได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการเดินทางที่ตื่นเต้น สนุกสนาน ท้าทาย
- อันดับที่ 3 การได้มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับพรรณไม้และระบบนิเวศ
- อันดับที่ 4 การได้มีโอกาสถ่ายรูปสัตว์ป่า พืชพรรณและทิวทัศน์ธรรมชาติ
- อันดับที่ 5 การได้มีโอกาสสร้างประสบการณ์การใช้ชีวิตในป่า

ตารางที่ 6 แสดงอันดับความนิยมของกิจกรรมในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
พิเศษที่ 2

กิจกรรมที่นิยมทำ	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 4	อันดับ 5	อันดับ 6	อันดับ 7	อันดับ 8
- กิจกรรมเดินป่า	19 (47.5)	2 (5.0)	13 (32.5)	2 (5.0)	0	0	2 (5.0)	5 (12.5)
- กิจกรรมการพักผ่อน	0	20 (50.0)	8 (20.0)	0	2 (5.0)	5 (12.5)	3 (7.5)	0
- กิจกรรมชมอ่างเก็บน้ำ	4 (10.0)	5 (12.5)	4 (10.0)	8 (20.0)	13 (32.5)	0	0	0
- กิจกรรมขี่จักรยาน	7 (17.5)	2 (5.0)	0	17 (42.5)	4 (10.0)	2 (5.0)	8 (20.0)	0
- กิจกรรมยิงปืน	0	2 (5.0)	0	3 (7.5)	6 (15.0)	19 (47.5)	2 (5.0)	5 (12.5)
- กิจกรรมดำน้ำในป่า	2 (5.0)	5 (12.5)	15 (37.5)	2 (5.0)	7 (17.5)	5 (12.5)	0	0
- กิจกรรมกระโดดหอสูง 34 ฟุต	4 (10.0)	2 (5.0)	0	2 (5.0)	2 (5.0)	3 (7.5)	23 (57.5)	0
- อื่น ๆ (ดูนก)	4 (10.0)	2 (5.0)	0	6 (15.0)	6 (15.0)	6 (15.0)	2 (5.0)	3 (7.5)
รวม	40 (100)	40 (100)	40 (100)	40 (100)	40 (100)	40 (100)	40 (100)	40 (100)

จากตารางที่ 6 สามารถเรียงลำดับกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวนิยมโดยเรียงลำดับจากนิยมมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้

อันดับที่ 1 กิจกรรมเดินป่า

อันดับที่ 2 กิจกรรมพักผ่อน

อันดับที่ 3 กิจกรรมดำน้ำในป่า

อันดับที่ 4 กิจกรรมขี่จักรยาน

อันดับที่ 5 กิจกรรมล่องเรือชมอ่างเก็บน้ำ

อันดับที่ 6 กิจกรรมยิงปืน

อันดับที่ 7 กิจกรรมกระโดดหอสูง 34 ฟุต

อันดับที่ 8 กิจกรรมดูนก

ตารางที่ 7 แสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการบริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหารกองพลรบพิเศษที่ 2

ความคิดเห็นของการบริการ ในแหล่งท่องเที่ยว	ดีมาก	ดี	พอใช้	ไม่ดี	ควรปรับปรุง	รวม
-ความมีมนุษยสัมพันธ์ของ มัคคุเทศก์	25(62.45)	15(37.5)	0	0	0	40(100)
-ความสามารถในการให้ข้อมูลด้าน นิเวศในการท่องเที่ยวเดินป่าของ มัคคุเทศก์	17(42.5)	19(47.5)	5.0	0	0	40(100)
-สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่พัก ห้องน้ำ ห้องส้วม	9(22.5)	28(70.0)	3(7.5)	0	0	40(100)
-คุณภาพของอาหารที่บริการ ระหว่างการเดินทาง	17(42.5)	23(57.5)	0	0	0	40(100)
-การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ทหาร	29(72.5)	11(27.5)	0	0	0	40(100)

จากตารางที่ 7 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการบริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 มีความคิดว่าการบริการอยู่ในระดับที่ดีมากได้แก่ การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ร้อยละ 72.5 รองลงไปที่ ความมีมนุษยสัมพันธ์ของมัคคุเทศก์ ร้อยละ 42.5 สำหรับการบริการในระดับดี ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 47.0 รองลงไปที่ คุณภาพของอาหารในระหว่างบริการเดินป่า ร้อยละ 57.5 ความมีมนุษยสัมพันธ์ของมัคคุเทศก์ ร้อยละ 37.5 และการบริการของเจ้าหน้าที่ทหาร ร้อยละ 27.5

จะเห็นได้ว่า การให้บริการของเจ้าหน้าที่ทหารนั้น ให้บริการได้ดีมากเป็นอันดับแรก รองลงไปที่ความมีมนุษยสัมพันธ์ของมัคคุเทศก์ สิ่งอำนวยความสะดวกและคุณภาพของอาหารที่บริการในขณะเดินป่า สำหรับข้อควรปรับปรุงหรือไม่ดีนั้นไม่ปรากฏ

ตารางที่ 8 แสดงการได้รับข้อมูลด้านนิเวศของนักท่องเที่ยวนอกจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหารกองพลรบพิเศษที่ 2

การได้รับข้อมูลด้านนิเวศจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหารกองพลรบพิเศษที่ 2	ได้รับ	ไม่ได้รับ	ไม่เพียงพอ	รวม
- คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	12(30.0)	8(20.0)	20(50.0)	40(100)
- คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	15(37.5)	8(20.0)	17(42.5)	40(100)
- คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติในการช่วยรักษาความสะอาดขณะเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	28(40.0)	12(30.0)	0	40(100)
- คำแนะนำเกี่ยวกับธรรมชาติ พืชพรรณ และ สัตว์ป่า	19(47.5)	0	21(52.5)	40(100)

จากตารางที่ 8 แสดงการให้รับข้อมูลด้านนิเวศของนักท่องเที่ยวนอกจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 พบว่า ข้อมูลที่ได้รับส่วนใหญ่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติในการดูแลช่วยรักษาความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยวและคำแนะนำเกี่ยวกับธรรมชาติ พืชพันธุ์ และสัตว์ป่า นอกนั้นได้รับข้อมูลโดยทั่วไปแต่ยังมีข้อคิดเห็นว่าข้อมูลในบางกลุ่มยังไม่เพียงพอต่อการใช้ประกอบการท่องเที่ยวซึ่งได้แก่ คำแนะนำเกี่ยวกับธรรมชาติ พืชพรรณและสัตว์ป่า ร้อยละ 52.5 คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 50.0 และ คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 42.5 ตามลำดับ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลที่ให้ไปนั้นยังไม่เพียงพอต่อการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศของทหาร

4.1.7 ความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ทหาร

จากการเก็บข้อมูลสนามด้วยการใช้แบบสอบถาม ประชาชนท้องถิ่น (ครอบครัว และกำลังพลในกองพลรบพิเศษที่ 2 และกรมรบพิเศษที่ 5) จำนวน 172 ครอบครัว โดยมุ่งที่จะสอบถามการมีส่วนร่วมใน แหล่งท่องเที่ยวทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 แบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนด้วยกันคือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานด้านสังคม ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 และส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และความต้องการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลการศึกษาที่มีรายละเอียดดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคมของประชาชนในท้องถิ่น (ครอบครัวกำลังพลในรบพิเศษที่ 2 และกรมรบพิเศษที่ 5)

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้านสังคมของประชากรท้องถิ่น ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวกองพลรบพิเศษที่ 2 ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 จำนวนร้อยละของประชาชนในท้องถิ่น ที่อาศัยอยู่ในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กองพลรบพิเศษที่ 2 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว

ข้อมูลส่วนบุคคล	ประชาชนท้องถิ่น (N = 172)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศชาย		
- ชาย	99	57.6
- หญิง	73	42.4
2. อายุ		
- ไม่เกิน 20 ปี	8	4.6
- 20-30 ปี	53	19.2
- 31-40 ปี	114	66.3
- มากกว่า 40 ปีขึ้นไป	17	9.9

3. ระดับการศึกษา		
- ประถมต้น – ประถมปลาย	11	6.4
- มัธยมต้น – มัธยมปลาย	87	50.6
- ปวช. – ปวส. – อนุปริญญา	46	26.8
- ปริญญาตรี และสูงกว่า	28	16.3
4. ระยะเวลาที่อาศัยอยู่		
- ไม่ถึง 1 ปี	14	8.1
- 1-5 ปี	33	19.2
- 6-10 ปี	44	25.6
- 11-15 ปี	74	43
- 15-20 ปี	7	4.1

(ที่มา : จากการสำรวจข้อมูล ตุลาคม 2542)

ตารางที่ 9 พบว่าประชาชนท้องถิ่น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าหญิง มากกว่าครึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 66.3 รองลงไปที่อายุ 20-30 ปี ร้อยละ 19.2 ระดับการศึกษา มากกว่าครึ่งอยู่ในระดับ มัธยมต้น-มัธยมปลาย คิดเป็นร้อยละ 50.6 รองลงไปที่เช่น ระดับ ปวช.ปวส.-อนุปริญญา ร้อยละ 26.8 ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 43.0 มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว เป็นระยะเวลา 11-15 ปี รองลงไปที่ ร้อยละ 29.6 ระยะเวลา 6-10 ปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของประชาชนต่อแหล่งท่องเที่ยวทหาร
กองพลรบพิเศษที่ 2 และกรมรบพิเศษที่ 5
ตารางที่ 10 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นต่อแหล่งท่องเที่ยว
ทหารกองพลรบพิเศษที่ 2

รายการ	ประชาชนท้องถิ่น (N = 172)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. การมีส่วนร่วมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กองพลรบพิเศษที่ 2		
- มีร่วม	69	40.1
- ไม่มีส่วนร่วม	97	56.4
- ไม่ตอบ	6	3.5
2. ลักษณะหน้าที่ของการมีส่วนร่วม (N=69)		
- ขับรถรับส่งนักท่องเที่ยว	2	2.9
- มัคคุเทศก์	7	10.1
- ผู้สำรวจเส้นทาง	4	5.8
- ครูฝึกนักเรียน เยาวชน นักท่องเที่ยว	8	11.6
- เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานโครงการท่องเที่ยว	4	5.8
- ประกอบอาหาร	4	5.8
- ประชาสัมพันธ์	17	24.6
- ไม่ตอบ	23	33.4
3. การรับทราบข้อมูลการเปิดพื้นที่ทหารเป็นแหล่งท่องเที่ยว		
- ทราบ	162	94.2
- ไม่ทราบ	10	5.8
4. แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร (1 คนสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ประกาศของหน่วย	127	45.70

-ญาติ / เพื่อน	52	18.70
- สื่อสถานีโทรทัศน์	37	13.30
- เอกสาร แผ่นพับ	47	16.91
- อื่น ๆ	15	5.39
5. ความคิดเห็นต่อการเปิดพื้นที่ทหารเป็นแหล่งท่องเที่ยว		
- เห็นด้วย	158	91.9
- ไม่เห็นด้วย	10	5.8
- ไม่แสดงความคิดเห็น	4	2.3
6. เหตุผลที่เห็นด้วย		
- สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างทหารกับประชาชน	10	5.9
- เผยแพร่ชื่อเสียงหน่วยงาน	71	41.3
- มีรายได้เพิ่มขึ้น	12	7.0
- มีแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนเพิ่มขึ้น	23	13.4
- พื้นที่ถูกใช้ประโยชน์มากขึ้น เนื่องจากมีสภาพแวดล้อมธรรมชาติเอื้ออำนวย	13	7.6
- ไม่ออกความเห็น	29	16.8
7. เหตุผลที่ไม่เห็นด้วย		
- เป็นสถานที่ราชการ	8	80.0
- ผลกระทบต่อความมั่นคงของหน่วย	2	20.0
8. ความต้องการในการมีส่วนร่วม		
- ต้องการ	110	64
- ไม่ต้องการ	53	30.8
- ไม่ออกความเห็น	9	5.2

9. ลักษณะของความ ต้องการมีส่วนร่วม		
- ค่าขายของที่ระลึก	29	16.9
- เปิดขายอาหาร	22	12.8
- ดูแลบ้านพัก	10	5.8
- เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น	35	20.3
- แล้วยแต่หน่วยจะให้ทำ	14	8.1

จากตารางที่ 10 พบว่ามากกว่าครึ่งของประชาชนท้องถิ่น ร้อยละ 56.4 ไม่มีส่วนร่วมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 และอีกส่วนหนึ่งมีส่วนร่วมคิดเป็นร้อยละ 40.1 ในการมีส่วนร่วมนั้นจะมีลักษณะหน้าที่ที่กระจายในร้อยละที่ใกล้เคียงกันมากที่สุดคือ มีหน้าที่เป็นประชาสัมพันธ์ ร้อยละ 9.88 รองลงมาคือ เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ร้อยละ 24.6

นอกจากนี้ ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.2 ทราบว่าในพื้นที่ที่ตนอาศัยอยู่ได้เปิดพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยที่มีแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารมากที่สุดมาจาก ประกาศของหน่วย ร้อยละ 45.7 รองลงมาคือ จากญาติ/เพื่อน ร้อยละ 18.7 และส่วนใหญ่ ร้อยละ 91.9 เห็นด้วยกับการที่ทหารได้เปิดพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของหน่วยงานมากที่สุด ร้อยละ 41.3 รองลงมาคือ มีแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 13.4 และอีกส่วนหนึ่งคือร้อยละ 5.8ไม่เห็นด้วยกับการที่ทหารเปิดพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว สำหรับเหตุผลที่ไม่เห็นด้วยร้อยละ 80 ให้เหตุผลว่าเป็นสถานที่ราชการ และร้อยละ 20 คิดว่าอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของหน่วย

นอกจากนั้น มากกว่าครึ่งคือ ร้อยละ 64.0 มีความต้องการในการมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหาร โดยที่ลักษณะของความ ต้องการมีส่วนร่วม มากที่สุด ร้อยละ 20.3 ต้องการเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น รองลงมาคือ ร้อยละ 16.9 ต้องการค่าขายของที่ระลึก

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และความต้องการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ตารางที่ 11 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้และความตระหนักในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รายการ	ประชาชนท้องถิ่น (N = 172)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		
- การเดินทางเพื่อความบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ	6	3.5
- การท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ	25	14.5
- การท่องเที่ยวประเภทหนึ่ง ที่นอกจากนักท่องเที่ยวจะได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ยังได้รับข้อมูลด้านนิเวศและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งคนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว	133	77.3
- ไม่ออกความเห็น	8	4.7
2. การรับทราบข้อมูลเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		
- เคย	95	55.2
- ไม่เคย	63	36.2
- ไม่ออกความเห็น	14	8.2
3. แหล่งที่มาของข้อมูลเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (N=95)		
- ประกาศของหน่วยและการอบรมภาคี	34	35.8
- สื่อโทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร วารสาร	43	45.2
- สถานที่อื่น ๆ ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	11	11.6
- ไม่ออกความเห็น	7	12.8
4. ความต้องการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ		
- ต้องการ	132	76.7

- ไม่ต้องการ	8	4.7
- ไม่ออกความเห็น	32	18.6
5. ความต้องการเกี่ยวกับการเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 ให้มีชื่อเสียง		
- ต้องการ	148	86
- ไม่ต้องการ	10	5.8
- ไม่ออกความเห็น	14	8.1
6. การมีส่วนร่วมในการช่วยให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทหาร กองพลรบพิเศษที่ 2 มีชื่อเสียง (1 คนสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
- ปฏิบัติตัวเป็นเจ้าบ้านที่ดี	110	27.85
- ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	130	32.91
- ร่วมรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว	113	28.61
- ประดิษฐ์ของที่ระลึกจำหน่ายนักท่องเที่ยว	42	10.63

จากตารางที่ 11 พบว่า ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.3 มีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างดี และมากกว่าครึ่งเคยได้รับทราบข้อมูลเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมาแล้ว คิดเป็นร้อยละ 55.2 โดยมีแหล่งที่มาของข้อมูลจาก สื่อ โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร วารสาร มากที่สุด ร้อยละ 45.2 รองลงมาคือ ได้รับจากประกาศของหน่วยและการอบรมภาคฤดูร้อนที่ท้องถิ่น ร้อยละ 35.8 และอีกส่วนหนึ่งไม่เคยได้รับข้อมูลเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเลย ร้อยละ 36.2

ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ร้อยละ 76.7 ต้องการที่จะรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของกองพลรบพิเศษที่ 2 มากกว่านี้ และน้อยมากที่ไม่ต้องการ คิดเป็นร้อยละ 4.7 นอกจากนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ คือร้อยละ 86.0 มีความต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 มีชื่อเสียงมากขึ้น โดยที่จะช่วยให้แหล่งท่องเที่ยวนี้มีชื่อเสียงเป็นที่แพร่หลายด้วยการ

ช่วยประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 32.91 รองลงมาคือช่วยรักษา สภาพแวดล้อมให้สะอาดเป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ร้อยละ 28.61

4.1.8 ความคิดเห็นของกลุ่มสื่อมวลชน (องค์กรท้องถิ่น) ต่อการจัดการและการบริการ ในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของพรบพิเศษที่ 2

เห็นด้วยกับการที่ทหาร ได้จัดทำโครงการท่องเที่ยวเดินป่าเชิงนิเวศขึ้น และเท่าที่ได้มี โอกาสเข้าไปท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจในทุกๆอย่าง ไม่ว่าจะเป็นด้านกิจกรรม ความสวยงามของ พื้นที่ และที่ประทับใจที่สุดก็คือ การบริการของทหารที่อำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี รู้สึกมีทัศนคติที่ดีต่อทหารมากขึ้น จากภาพของหน่วยทหารที่น่าเกรงขาม เปลี่ยนเป็นภาพของทหารที่เป็นมิตรและเป็นสุภาพบุรุษ มีธรรมาภิบาลที่ดี ด้วยศักยภาพของพื้นที่ที่มีสภาพของพื้นที่ป่าที่ค่อนข้างสมบูรณ์ มีภูมิประเทศที่สร้างบรรยากาศของการผจญภัย ตลอดจนการมีอ่างเก็บน้ำที่กว้างใหญ่ ประกอบกับ ความรู้ความสามารถของมัคคุเทศก์ ที่เป็นทั้งผู้นำทาง เป็นนักแสดงที่สร้างบรรยากาศให้รื่นเริง และยังมีบทบาทของความเป็นครู ในการสอนด้าน ดินไม้ และความสัมพันธ์ของระบบนิเวศ อีกทั้งมีความมั่นใจในความสามารถทางทหารของกองพลรบพิเศษที่ 2 ในด้านของความปลอดภัยและที่ตั้งของพื้นที่ที่ไม่ไกลจากตัวเมือง คิดว่าพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหาร กองพลรบพิเศษที่ 2 แห่งนี้เหมาะสมจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4.1.9 ความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวต่อการจัดการและการบริการใน แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของพรบพิเศษที่ 2

เป็นการใช้ทรัพยากรและศักยภาพของพื้นที่ให้เกิดประโยชน์ สามารถสร้างรายได้ให้ แก่ทหารและเป็นการสร้างภาพลักษณ์ในทิศทางใหม่ของการท่องเที่ยวสู่สายตาของประชาชนภายนอก นอกจากนี้ด้วยบทบาทที่เปลี่ยนไปของทหารจากเดิมที่เป็นการรบ ก็เป็นในส่วนตัวช่วยประเทศในการพัฒนา คือการช่วยทางด้านสร้างรายได้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ จากการที่ทหารได้เปิดค่าย ทหารเป็นแหล่งท่องเที่ยว ด้วยความสามารถเพราะความรับผิดชอบที่เป็นคุณสมบัติที่น่าเชื่อถือของ ทหาร การทำธุรกิจท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จะไม่ส่งผลกระทบต่อสภาพนิเวศน์และสิ่งแวดล้อมเดิม เพราะทหารย่อมมีความห่วงใยในผืนป่านี้ เพราะต้องใช้พื้นที่เพื่อการฝึกเดินป่าทางทหาร แต่ทั้ง นี้ย่อมขึ้นอยู่กับจัดการที่ดีและการมีผู้ประกอบการที่เข้ามาร่วมวางแผนโครงการท่องเที่ยวต้อง เป็นผู้ประกอบการที่มีคุณธรรมด้วยเหตุผลที่ว่า ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงนิเวศในปัจจุบันยังเป็นธุรกิจที่ ยังสร้างกำไรให้แก่ผู้ประกอบการค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับการท่องเที่ยวตามแบบประเพณีนิยมเดิม เมื่อผู้ประกอบการตัดสินใจที่จะประกอบธุรกิจนี้ย่อมต้องตระหนักดีในกระบวนการอันนี้ และ

จะต้องเป็นบริษัทท่องเที่ยวที่ไม่หวังผลกำไรทางธุรกิจ ตลอดจนจะต้องมีสำนึกในการรักและหวงแหนสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยว รวมไปถึงมีการจัดการที่ดีครบตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งปัจจุบันทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 ก็ได้ปฏิบัติตามแนวทางและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ จึงเชื่อมั่นได้ว่า การท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจะเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนในอนาคต

4.1.10 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นตลอดจนข้อเสนอแนะ (ประมวลมาจากการให้สัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่าง)

1. นายทหารระดับผู้บริหาร

- การประชาสัมพันธ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่แพร่หลาย ควรต้องมีการปรับปรุงด้านนี้ให้มากขึ้น

- ปัจจุบันทหารยังไม่มีระบบของการประกันภัย ซึ่งในกิจกรรมบางส่วนของโครงการท่องเที่ยวกองพลรบพิเศษที่ 2 เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุได้สูง ถึงแม้จะมีการระวังและป้องกันภัยแล้ว แต่ก็ควรมีการประกันภัยเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่นักท่องเที่ยว

- คุณภาพตลอดจนปริมาณของบุคลากรยังไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับบริการในแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

- ระบบการทำงานยังเป็นการทำงานตามสายบังคับบัญชา จึงไม่มีโอกาสในการ คัดเลือกบุคคลเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ซึ่งในการทำงานด้านการท่องเที่ยวจำเป็นที่จะต้องเป็นบุคคลที่มีความสมัครใจและมีใจรักในงานบริการ

- ทหารมีการโยกย้ายในตำแหน่ง เป็นวาระ ๆ เพื่อไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น อีกทั้งการเปลี่ยนบุคคลในกรรมการการท่องเที่ยวโดยเฉพาะผู้ที่รับหน้าที่เกี่ยวกับประชาสัมพันธ์ อาจทำให้การดำเนินงานชะงักไม่ต่อเนื่อง เป็นการเสียเวลา เพราะเป็นการหยุดเพื่อศึกษาอดีตเพื่อที่จะก้าวต่อไป ซึ่งในทางธุรกิจ ถือได้ว่าเป็นอุปสรรคสำคัญ

- เมื่อการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปสู่ธุรกิจ และมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากขึ้น ปัญหาที่ส่วนราชการไปทำธุรกิจอาจเกิดขึ้นในอนาคต

2. บริษัทนำเที่ยว

- มีการบุกกรุกทำลายพื้นที่ป่าจากแนวทางเดินเท้าเดิม ชาวเขาได้บุกกรุกปรับพื้นที่เดิมเป็นถนนขนาดรถยนต์วิ่งได้ และมีการบุกกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำไร่ลั่นจี่ และไร่ข้าวโพด อันจะส่งผล

กระทบต่อภูมิทัศน์ของการท่องเที่ยวตลอดจนกระทบด้านนิเวศได้สูงมาก หากไม่มีการแก้ไขจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (อุทยานคอยสุเทพ- ปุย)

- ปัญหาของการประสานงานกับหน่วยทหาร ในด้านการติดต่อให้นักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะในวันหยุดราชการ เพราะหน่วยงานเป็นหน่วยงานราชการ ประกอบกับความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในวันหยุดมากกว่าวันธรรมดา ซึ่งในหลายๆครั้งการประสานงานในการเตรียมอุปกรณ์ฝึกบางชนิด เช่น การโดดหอสอง การยิงปืน ทางหน่วยทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 ไม่สามารถจัดหาและเตรียมได้ทัน จึงทำให้ต้องงดกิจกรรมท่องเที่ยวในวันนั้น

3. ทหารระดับผู้ปฏิบัติ

- ระยะเวลาในการเดินป่าเป็นระยะทางที่ค่อนข้างสั้น ประกอบกับโปรแกรมในการท่องเที่ยวมีกิจกรรมมากและต้องเป็นไปตามกำหนดเวลา ทำให้รู้สึกไม่สบายใจที่จะต้องทำกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปตามโปรแกรมเวลาน่าจะมีการยืดหยุ่นได้และอยากให้เส้นทางเดินป่าใช้เวลานานกว่านี้ เพราะการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็คือ การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะได้รับข้อมูลด้านนิเวศ การจำกัดเวลาในการเดินทำให้รู้สึกว่ายังไม่ได้รับความรู้แก่นักท่องเที่ยวเท่าที่ควร

- อัตราค่าตอบแทนที่ได้รับค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับปริมาณงาน ทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงาน

- บุคลากรที่มีอยู่ในปัจจุบันมีจำนวนไม่พอเพียง กรณีที่มีการเจ็บป่วยหรือถ้ามีการท่องเที่ยวในพื้นที่จำนวนมากขึ้น อาจมีปัญหาในการบริการได้

จากผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า ทุกกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการจัดการ และการบริการในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหาร กองพลรบพิเศษที่ 2 เป็นไปในทางบวก และเห็นว่า การท่องเที่ยวที่ทหารปฏิบัติได้ยึดแนวทางและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ในการดำเนินงาน ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานในหลายๆ ด้าน ดังนี้

1. ด้านการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม พบมีการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเดินป่าเชิงนิเวศ จากชาวเขากลุ่มข้างเคียง

2. ด้านการจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการนำเที่ยว พบว่าระยะเวลาในการเดินป่าท่องเที่ยวเชิงนิเวศสั้นเกินไป และขาดระบบของการประกันภัย

3. ด้านการดำเนินงาน พบว่าขาดความคล่องตัวในการประสานงาน อีกทั้งเป็นระบบการทำงานตามสายบังคับบัญชา ทำให้ล่าช้า และความเป็นหน่วยงานราชการ จะต้องมีการโยกย้ายตำแหน่งหน้าที่เป็นวาระ

4. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น พบว่า อัตราค่าตอบแทนของมัคคุเทศก์ท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ

5. ด้านการตลาด พบว่า อ่อนด้านการประชาสัมพันธ์

4.2 ความสอดคล้องระหว่างแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติกับหลักการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยศึกษาจากข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.2.1 การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

4.2.2 การจัดการโครงสร้างพื้นฐานและการบริการ

4.2.3 การจัดการการสร้างจิตสำนึก

4.2.4 การจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

4.2.5 การจัดการด้านการตลาด

4.2.6 การจัดการด้านการส่งเสริมการลงทุน

ผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

4.2.1 การจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

1. ความคิดเห็นของทหารในระดับผู้ปฏิบัติ

พื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีความเหมาะสมที่จะเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพราะมีองค์ประกอบของสภาพพื้นที่ป่าและภูมิประเทศที่ยังคงสมบูรณ์ อีกทั้งมีการกำหนด ขนาด ขอบเขตพื้นที่ท่องเที่ยวที่ชัดเจน จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวไม่เกินกลุ่มละ 10 คน ถือได้ว่าเป็นการคำนึงถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีระบบของการจัดการมลพิษ โดยการส่งเสริมไม่ให้ใช้วัสดุที่เป็นขยะที่ย่อยสลายยาก เช่นการใช้ใบตองเป็นภาชนะบรรจุอาหาร และในการเดินป่านั้น หากมีการพบเจอขยะทั้งมัคคุเทศก์และนักท่องเที่ยวจะต้องเก็บขยะนั้นกลับมาและกำจัดเมื่อเสร็จสิ้นการเดินทาง เป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีแก่นักท่องเที่ยว แต่ปัจจุบันมีสภาพปัญหาของการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า ที่เป็นเส้นทางเดินป่าท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนชาวเขา เป็นการทำลายภูมิทัศน์ และทรัพยากรธรรมชาติของการท่องเที่ยว

2. ความคิดเห็นของบริษัทนำเที่ยว

การจัดการในด้านนี้ของทททร่วมกับบริษัทแม่สอดการท่องเที่ยว สอดคล้องกับหลักการและนโยบายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะมีการกำหนดขอบเขต แบ่งโซนของพื้นที่อย่างชัดเจน มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวไม่เกินกลุ่มละ 10 คน เป็นการแสดงให้เห็นว่า การจัดการการท่องเที่ยวของททท ได้คำนึงถึงคุณภาพมากกว่าปริมาณ แสดงให้เห็นความตระหนักในผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อสิ่งแวดล้อมและจะมีการแนะนำเส้นทางโดยสรุปให้นักท่องเที่ยวฟังก่อนการเดินทาง เป็นการให้ข้อมูลข่าวสาร อีกทั้งเป็นผลดีคือให้นักท่องเที่ยวมีการ ไม่เดินออกนอกเส้นทางท่องเที่ยว แต่จะมีจุดค้อยของการจัดการด้านนี้ คือ ระบบของการจัดการมลพิษโดยเฉพาะปัญหาขยะ แต่ยังไม่มีการดำเนินงานที่เป็นมาตรการ การจัดการด้านนี้ หากกรณีในอนาคตที่มีปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น แต่เท่าที่ปฏิบัติในปัจจุบันก็ทำได้ดีในระดับหนึ่ง

3. ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์

ด้วยสภาพภูมิประเทศตลอดจนทรัพยากรที่มีอยู่ ประกอบกับ รูปแบบของเส้นทางเดินป่า เหมาะสมตลอดจนการจัดการ มีการจัดการด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ดี การท่องเที่ยวที่ทททได้จัดให้มีขึ้นนี้เหมาะสมที่จะเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะมีการจัดการที่สอดคล้องภายใต้กรอบและหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

4. ความคิดเห็นขององค์กรท้องถิ่น

พื้นที่ท่องเที่ยวเดินป่าของกองพลรบพิเศษที่ 2 เป็นพื้นที่ป่าในส่วนของ อุทยานดอยสุเทพ-ปุย ซึ่งนับได้ว่ามีความหลากหลายทางด้านพืชพันธุ์และสัตว์ป่าสูง ตลอดจนยังมีสภาพของป่าที่ยังสมบูรณ์อยู่ อีกทั้งการมีภูมิประเทศที่เหมาะสมและน่าสนใจที่เหมาะสมจะเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ทั้งนี้ยังมีจุดที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวค่อนข้างน้อยอยู่เมื่อเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศอื่นๆ แต่เห็นด้วยที่ทททมีการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพราะเท่ากับเป็นการนำทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้อย่างคุ้มค่า แต่ทั้งนี้ควรต้องมีระบบของการจัดการที่ดีไม่ว่าจะเป็นในด้านของการมีแผนงานและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่แน่นอนว่าต้องการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยเพราะการเข้าไปท่องเที่ยวทุกครั้งไม่ว่าจะมีนักท่องเที่ยวมากหรือน้อยก็ย่อมมีผลกระทบต่อระบบนิเวศเดิมทั้งสิ้น ควรพิจารณาว่าจะทำอย่างไรให้กระทบน้อยที่สุด โดยที่จะต้องคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของพื้นที่ด้วย การมีการจำกัดนักท่องเที่ยวในแต่ละครั้งว่าไม่ควรเกินเท่าไร โดยอาจเป็นการประเมินความสามารถของพื้นที่จากความรู้สึกก็ได้ คือมีผลกระทบน้อยที่สุด

และรักษาความสมบูรณ์ของพื้นที่ให้สูงที่สุด นอกจากนี้ควรมีแผนรองรับที่มีระบบของการจัดการขยะไว้ล่วงหน้าอาจในอนาคตที่มีปริมาณของนักท่องเที่ยวสูงขึ้น

5. ความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

การจัดการของทหารในด้านนี้นับว่าสอดคล้องกับหลักการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ยังคงขาดไปในบางส่วนคือ ควรมีคู่มือของการเตรียมตัวของนักท่องเที่ยวก่อนเข้าไปท่องเที่ยวในพื้นที่ ตลอดจนจะต้องมีการประเมินทัศนคติ ความรู้สึก ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวหลังจากเสร็จสิ้นการท่องเที่ยวด้วยเพื่อจะได้นำข้อมูลมาปรับปรุงการบริการในด้านต่าง ๆ ที่ยังบกพร่องอยู่

สรุปว่า แนวทางการจัดการของทหารในประเด็นการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การดำเนินการของทหารในด้านนี้ สอดคล้องกับหลักการและนโยบายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการแก้ไขปัญหาของการบุกรุกพื้นที่ป่าของชาวเขา และควรมีการจำกัดปริมาณนักท่องเที่ยวเพื่อให้กระทบต่อสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวให้น้อยที่สุด และให้มีมาตรการของการจัดการปัญหาขยะ หากในกรณีในอนาคตจะมีปริมาณนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

4.2.2 การจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการการท่องเที่ยว

1. ความคิดเห็นของทหารระดับผู้ปฏิบัติ

การบริการการท่องเที่ยวเป็นการท่องเที่ยวแบบเดินป่าเชิงนิเวศ ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องปรับปรุงหรือปลูกสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกใดๆเพิ่มเติม อีกทั้งการบริการของห้องน้ำห้องส้วม เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันตรงบริเวณส่วนดำรงชีพก็น่าจะพอเพียงคืออยู่แล้ว ประกอบกับระยะเวลาตลอดจนเส้นทางที่ใช้เดินไม่ไกลมาก การปลูกสร้างสิ่งต่างๆอาจขัดต่อทัศนียภาพเดิมได้ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเท่าที่มีอยู่พอเพียงสำหรับการท่องเที่ยวแบบเดินป่าเชิงนิเวศและปัจจุบันการทหารก็ได้จัดหาอุปกรณ์ที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นสายรัดเอวที่ใช้ผูกโยงตัวเพื่อลงจากชอกหิน และรอยตัวจากหน้าผา บันไดลิงสำหรับการไต่ลงที่สูงชัน ตลอดจนการบริการด้านอาหารและน้ำก็จะมีการจัดเป็นบรรจุภัณฑ์ที่สะอาดและเพียงพอแล้ว ส่วนการบริการการท่องเที่ยวนั้น ทหารปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ที่สุด เพื่ออำนวยความสะดวกอีกทั้งดูแลด้านความปลอดภัยนอกจากนี้ยังได้ให้การบริการในการให้ข้อมูลในส่วนดำรงชีพ คือ มัลคูเทศก์ท้องถิ่นทุกคนจะมีหน้าที่ประจำคือการเป็นครูฝึกในส่วนของการดำรงชีพในป่าจึงมีประสบการณ์ และความรู้เป็นอย่างดีในส่วนนี้ ได้นำเสนออุปกรณ์ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นเช่น

อุปกรณ์ของการยังชีพในป่า การสาธิตการจับงู อุปกรณ์ในการไล่สัตว์เมื่อต้องพักค้างแรมในป่า รวมทั้งการแนะนำพืชสมุนไพรทั้งที่รับประทานได้และชนิดที่มีพิษถือได้ว่าการบริการในส่วนนี้นักท่องเที่ยวได้ให้ความสนใจในระดับที่สูงมาก

2. ความคิดเห็นของบริษัทนำเที่ยว

จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวเดินป่าเชิงนิเวศ เป็นการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ จึงไม่ต้องการปรับปรุงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เพื่อปลูกสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกมากนัก เพราะจุดประสงค์ของการท่องเที่ยวเดินป่าเชิงนิเวศก็คือ การที่ได้มีโอกาสมาสร้างประสบการณ์แปลกใหม่ที่ไม่ใช่บรรยากาศของความเป็นเมือง แต่เป็นบรรยากาศของการอยู่ท่ามกลางความสมบูรณ์ของธรรมชาติ การได้เรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตที่ค่อนข้างเรียบง่ายหรืออาจเรียกว่า ดิถดิน ซึ่งในพื้นที่ท่องเที่ยวถือได้ว่ามีสิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานของการท่องเที่ยวที่เหมาะสมและสมควรแก่แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงสภาพเดิมให้น้อยที่สุด มีสภาพของความเป็นธรรมชาติให้มากที่สุด และบริการนำเที่ยวจะต้องเป็นมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความถนัด ในการท่องเที่ยวแบบเดินป่าเชิงนิเวศ คือ มัคคุเทศก์จะไม่ใช่แค่การเป็นผู้นำทาง หากแต่จะรับหน้าที่เสมือนเป็นครูผู้สอนธรรมชาติไปพร้อม ๆ กัน และเป็นผู้ให้ความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว

3. ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์

การท่องเที่ยวเดินป่า นักท่องเที่ยวขอมือรู้ว่าต้องไม่ได้รับความสะดวกสบาย เช่นกับการท่องเที่ยวในเมืองหรือการพักตามโรงแรม หรือรีสอร์ท ดังนั้นคิดว่าด้วยโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ในพื้นที่นับว่าเหมาะสมดีอยู่แล้วและคิดว่าพอเพียงเพราะการปลูกสร้างเพิ่มเติมอาจทำให้เสียภูมิทัศน์ที่สวยงามได้ อีกทั้งการบริการนำเที่ยวหรือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่นับว่าน่าสนใจและเป็นจุดขายได้มากยกตัวอย่างเช่น

- ในส่วนของสวนค้างชีพมีการแนะนำต้นไม้ พืชสมุนไพรและสาธิตในสวนของงู อีกทั้งยังได้นำเสนอเครื่องดักสัตว์เพื่อเป็นอาหารและเครื่องไล่สัตว์กรณีที่มีการพักค้างแรมในป่า ซึ่งเป็นการนำเสนอภูมิปัญญาชาวบ้านให้นักท่องเที่ยวได้ชม ซึ่งในปัจจุบันหาดูได้ยาก

- ในการเดินป่า มีการแนะนำและให้ข้อมูลนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพืชพรรณ โดยมัคคุเทศก์ ตลอดจนกาให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากทหารในด้านประวัติศาสตร์ ประสบการณ์ ตลอดจนการดำรงชีพในป่าของทหาร ซึ่งก็ถือเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจที่ดีจากนักท่องเที่ยว

- มีโอกาสสร้างประสบการณ์ของการโรยตัวจากหน้าผาและชอกหิน เป็นการสร้างประสบการณ์ของการผจญภัยและตื่นเต้น ทำให้การเดินทางไม่ราบเรียบจนน่าเบื่อหน่าย ถึงแม้จะเป็นการผจญภัยแต่ก็อยู่ภายใต้การดูแลให้ความปลอดภัยของทหาร อีกทั้งมีอุปกรณ์เสริมที่มีความมั่นคงและปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวที่สุดจึงเชื่อมั่นในความปลอดภัยด้านนี้ได้

- มีการสาธิตการทำอาหารในป่า โดยการใช้กระบอกลมไฟ ลูกมะพร้าวในการหุงข้าว นับเป็นจุดขายหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจจากนักท่องเที่ยวได้มาก ทำให้รู้สึกทั้งในภูมิปัญญาของชาวบ้านในการหาเลี้ยงชีพในป่าเพราะตรงจุดนี้หากมองให้ลึกซึ่งจะเห็นภาพของการพึ่งพาอาศัยระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติเป็นอย่างดี

4. ความคิดเห็นขององค์กรท้องถิ่น

การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จำเป็น และเหมาะสมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศยังไม่พร้อมยังขาดในจุดของห้องน้ำ ห้องส้วม ในบริเวณจุดแวะพักในระหว่างการท่องเที่ยวเพราะร่างกายย่อมต้องการที่จะต้องการกำจัดของเสียออกจากร่างกาย ควรมีการปลูกสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกด้านนี้โดยต้องไม่ขัดกับธรรมชาติและควรต้องเป็นการดำเนินการโดยอุทยานคอยสุเทพ-ปุย เพราะแหล่งท่องเที่ยวเดินป่าอยู่ในส่วนการรับผิดชอบของหน่วยงานดังกล่าว หากในกรณีที่ทหารจะเข้าไปทำการปลูกสร้างอาจจะเกิดการหวังดีว่าทำการบุกรุกอุทยานได้ ส่วนในด้านของการบริการนำเที่ยวนั้นยังขาดมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความสามารถและคุณสมบัติในของการเป็นครูด้านนิเวศ ควรเป็นมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความสามารถมากกว่านี้ เพราะในกรณีที่นักท่องเที่ยวเป็นผู้มีความรู้ความถนัดในด้านนี้มากกว่า การให้ข้อมูลที่ไม่ครอบคลุมอาจส่งผลกระทบต่อทัศนคติและความรู้สึกของนักท่องเที่ยวต่างๆได้ นอกจากนี้ควรคำนึงถึงความปลอดภัยให้มากที่สุด ควรมีการจัดหาอุปกรณ์ที่สร้างความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะในบริเวณที่ต้องมีการโรยตัวจากชอกหิน และบริเวณหน้าผา จากยอดน้ำตกตาดหมอกสู่พื้นเบื้องล่าง

5. ความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

การจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการนำเที่ยว ในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น ไม่จำเป็นที่จะต้องมีการปลูกสร้างสิ่งอำนวยความสะดวก หรือปรับเปลี่ยนสภาพธรรมชาติเดิมมากและการจัดการของทหารเท่าที่เป็นอยู่นับว่าเหมาะสมคืออยู่แล้ว แต่ทั้งนี้สิ่งที่ต้องคำนึงถึงที่สุดคือ การมีระบบป้องกันภัยที่ดีและปลอดภัยที่สุด ควรคำนึงด้วยว่านักท่องเที่ยว คือ ประชาชนทั่วไปที่ไม่เคยมีประสบการณ์ของการได้รับความยากลำบากโดยวิธีการทางทหาร จึงควรเน้นระบบของความ ปลอดภัย

ภัยให้มากที่สุดจะเป็นการทำให้ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวทางกรองพลรบพิเศษที่ 2 เป็นที่เชื่อมั่นแก่นักท่องเที่ยว

สรุป แนวทางการจัดการของทหารในประเด็นการจัดการโครงสร้างพื้นฐานและบริการนำเที่ยว กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มมีความเห็นว่า ในการดำเนินการของทหารในด้านนี้ สอดคล้องกับหลักการและนโยบายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และได้มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการจัดการกับระบบของความปลอดภัยในเส้นทางเดินป่าให้มากขึ้น และควรเพิ่มจำนวนมัคคุเทศก์ที่เป็นผู้รู้สามารถถ่ายทอดข้อมูลด้านระบบนิเวศให้มากกว่าที่เป็นอยู่

4.2.3 การจัดการการสร้างจิตสำนึก

1. ความคิดเห็นของทหารระดับผู้ปฏิบัติ

ในการจัดการด้านนี้เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันนับว่ายังให้ข้อมูลด้านนิเวศแก่นักท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอทั้งตัวมัคคุเทศก์จากบริษัทท่องเที่ยวและมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเอง แต่ก็นับได้ว่าเป็นสิ่งที่ดีที่นอกจากจะให้นักท่องเที่ยวเข้ามาชมธรรมชาติแล้วยังได้รับความรู้ทางด้านนิเวศ พืชพันธุ์และสัตว์ป่ากลับไป ประกอบกับตัวทหารผู้ปฏิบัติ(มัคคุเทศก์ท้องถิ่น)มีความรู้และความตระหนักในส่วนของพืชพันธุ์ สัตว์ป่าที่มีอยู่ในพื้นที่เป็นอย่างดี เพราะเป็นสถานที่ที่ต้องใช้ป็นห้องเรียนของทหารและทหารก็รู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ผืนนี้ ดังนั้นการที่ได้ให้ข้อมูลด้านนิเวศแก่นักท่องเที่ยวก็เท่ากับเป็นการถ่ายทอดถึงความรู้สึกและหวงแหนพื้นที่ให้นักท่องเที่ยวโดยผ่านการให้ความรู้ด้านต่างๆไม่ว่าจะเป็นการสาธิตกับดักสัตว์ การสาธิตงู การให้ความรู้เรื่องพืชสมุนไพร การดำรงชีพในป่า ทุกๆอย่างล้วนเป็นสารที่นักท่องเที่ยวได้รับและเป็นสื่อในอันที่จะนำเสนอให้นักท่องเที่ยวได้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เป็นระดับของการพึ่งพาอาศัย อันก่อให้เกิดความรู้สึกตระหนักรักและหวงแหนสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่ในธรรมชาติที่สมบูรณ์ต่อไป

2. ความคิดเห็นของบริษัทนำเที่ยว

วัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของโครงการท่องเที่ยวทางกรองพลรบพิเศษที่ 2 คือ การมุ่งหวังให้ผู้ที่ได้มีโอกาสเข้ามาสัมผัส และท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวกรองพลรบพิเศษที่ 2 นอกจากได้รับความเพลิดเพลินและประทับใจในธรรมชาติตลอดจนการได้รับประสบการณ์ของการผจญภัยตลอดจนการได้มีการสร้างประสบการณ์ของความตื่นเต้น ผจญภัยทางทหารแล้ว สิ่งที่มีมุ่งหวังที่สุดก็คือ การที่นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ด้านนิเวศและได้ซึมซับความเป็นธรรมชาติเข้าไปในจิตวิญญาณและพัฒนาจนเกิดจิตสำนึกและหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงมีการนำ

เสนอรูปแบบการท่องเที่ยวที่ควบคู่กับพิเศษที่ 2 ก็คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทั้งนี้ก็เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น และปัจจุบันทหารก็ได้มีการจัดการในด้านนี้เหมาะสมดีอยู่แล้ว

3. ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์ (คุณ จินตนา สุวาลย์)

นักท่องเที่ยวที่ต้องการเข้ามาท่องเที่ยวเชิงนิเวศส่วนใหญ่แล้ว ย่อมมีพื้นฐานของจิตใจที่ต้องการสัมผัสธรรมชาติและรู้สึกถึงธรรมชาติอยู่ในจิตใจอยู่แล้ว เพราะการท่องเที่ยวประเภทนี้ไม่ใช่การท่องเที่ยวที่สะดวกสบาย นอกจากต้องเสียค่าใช้จ่ายแล้วยังต้องเหนื่อยจากการเดินทาง ดังนั้นการให้อะไรที่มากกว่า การเดินป่า ซึ่งก็คือ การให้ข้อมูลด้านพืชพรรณ สัตว์ป่า เช่น ชนิดและประเภทของนก ย่อมเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวพึงได้รับกลับไปเมื่อท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วย ซึ่งในส่วนนี้เป็นหน้าที่ของมัคคุเทศก์ ที่จะสามารถให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวได้มากน้อยแค่ไหน ซึ่งมัคคุเทศก์จะต้องมีความรู้และทักษะตลอดจนเทคนิคการนำเสนอที่น่าสนใจไม่ใช่การบรรยายเหมือนการบรรยายในห้องเรียนแต่เป็นการบอกเล่าให้นักท่องเที่ยวเข้าใจง่ายจนจะก่อให้เกิดกระบวนการคิด เรียนรู้ และกลั่นกรองจนเป็นจิตสำนึกในการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจุบันโดยส่วนตัว (คุณจินตนา) ก็ได้ปฏิบัติอยู่ทั้งนี้ยังเป็นเทคนิคของการพักผ่อนน้อยไปด้วยเป็นการสร้างบรรยากาศของห้องเรียนธรรมชาติไปพร้อม ๆ กับการพักผ่อน ความเหน็ดเหนื่อยจากการเดิน

4. ความคิดเห็นขององค์กรท้องถิ่น

นับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ทหารได้มีโครงการท่องเที่ยวที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือ การท่องเที่ยวที่มุ่งหวังให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ความเข้าใจ และความสำคัญขอระบบนิเวศ และทรัพยากรธรรมชาติอันจะก่อให้เกิดจิตสำนึกในการหวงแหน และอนุรักษ์ขึ้น แต่ทั้งนี้ยังมีจุดที่ยังบกพร่องอยู่คือ การขาดโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติ นอกจากนี้ความมีสถานี่ที่จะเป็น จุดนำเสนอ และบรรยายด้านนิเวศให้แก่นักท่องเที่ยวอีกทั้งยังเป็นการให้นักท่องเที่ยวได้พัก และหยุดชมทัศนียภาพและดื่มด่ำความสวยงามและความสมบูรณ์และยังทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ด้านนิเวศไปพร้อมๆกัน นอกจากนี้ควรมีการให้ข้อมูลและแนะนำนักท่องเที่ยวก่อนเข้าไปเดินป่าท่องเที่ยวในการปฏิบัติตัวขณะเดินป่าและแนะนำจุดประบางของพื้นที่เพื่อไม่ให้นักท่องเที่ยวเข้าไปรบกวนและสร้างผลกระทบต่อพื้นที่ท่องเที่ยวเดินป่าน้อยที่สุด

5. ความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

นับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ทหารได้มีแนวคิดของการท่องเที่ยวที่จัดให้มีขึ้นในพื้นที่ทหารเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะเป็นการสร้างเสริมความรู้ ความตระหนักตลอดจนชี้ให้เห็นคุณค่าของธรรมชาติแก่ผู้ที่ได้เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่และเท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทหารได้มีการจัดการให้มัคคุเทศก์ที่มีความรู้ เกี่ยวกับด้านนิเวศและพืชพรรณ เป็นอย่างดีในการให้บริการให้คำแนะนำ และให้ข้อมูลด้านนิเวศ แต่ยังมีข้อด้อยในจุดของการที่ยังขาดป้ายสื่อความหมายธรรมชาติ และการแนะนำเส้นทาง อันจะทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับการได้รับการบรรยายจากมัคคุเทศก์

สรุป แนวทางการจัดการของทหารในประเด็น การจัดการการสร้างจิตสำนึกนี้ ทุกกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ในการดำเนินการจัดการของทหาร สอดคล้องกับหลักการ และนโยบายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แต่ยังมีข้อด้อยในบางส่วน เช่น การขาดสื่อความหมายธรรมชาติ ตลอดจนการให้ข้อมูลด้านนิเวศจากมัคคุเทศก์ยังไม่พอเพียง นอกจากนี้ยังไม่มีคำแนะนำการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งทหารควรจะต้องมีการปรับปรุง และแก้ไขในด้านนี้ให้มากขึ้น

4.2.4 การจัดการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น

1. ความคิดเห็นของทหารระดับผู้ปฏิบัติ

ในส่วนนี้คิดว่าเห็นด้วยที่ระบบธุรกิจจะได้สร้างรายได้กับคืนแก่ประชาชน ผู้เป็นเจ้าของทรัพยากรในพื้นที่นั้นๆ อันเป็นการสร้างโอกาสในการทำงานและหารายได้เลี้ยงชีพแต่เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันพบปัญหาของการจัดการด้านนี้คือ รายรับที่ได้ค่อนข้างน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับปริมาณงานคือ อัตรา 150 บาท/คน/วัน เพราะในการปฏิบัติงานของมัคคุเทศก์ท้องถิ่นนอกจากจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำทาง ครู ผู้อำนวยการให้ความปลอดภัยแล้วยังต้องเป็นแรงงานในการแบกหามอุปกรณ์และสัมภาระ เช่น น้ำ อาหาร และกรณีหากมีการสาธิตการดำรงชีพในป่า การจัดการจะต้องมีการแบกสัมภาระมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็น ฟืน กระบอกริไฟ ภูมิแพรว และอุปกรณ์จำเป็นอื่นๆ ซึ่งต้องใช้คนจำนวนมาก แต่ค่าตอบแทนที่ได้รับอยู่ในอัตราค่อนข้างต่ำทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงานเพราะในเวลาปกติทหารกลุ่มนี้มีการฝึกและหน้าที่ประจำอยู่แล้ว การบริการการท่องเที่ยวก็เท่ากับเป็นการเพิ่มงานแก่ทหารกลุ่มนี้หากแต่ค่าตอบแทนที่ได้ไม่คุ้มค่ากับความเหน็ดเหนื่อย อีกทั้งเวลาที่สูญเสียไป เพราะการท่องเที่ยวที่มีส่วนใหญ่มักจะเป็นวันหยุดราชการซึ่งทุกคนย่อมต้องการหยุดพักผ่อน การที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่อันนี้ประกอบกับขาดแรงจูงใจหรืออาจจะเป็นสภาพบังคับที่ต้องทำต้องปฏิบัติ อีกทั้งการที่ต้องใช้เงินตนเองเพื่อบำรุงพื้นที่ และเพิ่มเติมอุปกรณ์

อำนวยความสะดวกบางอย่างที่หน่วยไม่ได้จัดหาไว้ เช่น การทำบันไดลิง การเตรียม พื้นที่ก่อนวันที่นักท่องเที่ยวจะเข้ามาท่องเที่ยว ทุกอย่างย่อมต้องใช้เงินในการบริหารงาน ทุกๆปัจจัยที่กลางไปทำให้ขาดแรงจูงใจที่ปฏิบัติถึงแม้จะมีความรู้สึกรักภาคภูมิใจที่ผู้บังคับบัญชาไว้ใจและมอบหมายให้ทำงานตรงจุดนี้ เมื่อเกิดสภาพปัญหาเช่นนี้แล้วคิดว่าอาจทำให้เกิดความรู้สึกเมื่อข่า ท้อ ขาดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการการท่องเที่ยวได้

2. ความคิดเห็นของบริษัทนำเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยวในโครงการท่องเที่ยวของพลรบพิเศษที่ 2 ทางบริษัทแม่สอดการท่องเที่ยวได้คำนึงถึงปัจจัยที่จะทำให้การท่องเที่ยวมีความยั่งยืน ปัจจัยที่สำคัญอันหนึ่งก็คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ประกอบกับแนวนโยบายของผู้บัญชาการกองพลรบพิเศษที่ 2 ที่ต้องการให้การท่องเที่ยวที่ได้จัดทำจะต้องสร้างรายได้ให้แก่กำลังพลและครอบครัวทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 จึงมีการบริหารและการจัดการให้กำลังพลที่มีความสมัครใจ จะเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวของกองพลรบพิเศษที่ 2 สมัครเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ในส่วนแม่บ้านของกำลังพลดำเนินการด้านการดูแลบ้านพัก การประกอบอาหาร โดยมีการจัดอบรมการเป็นมัคคุเทศก์ให้แก่กำลังพลที่สนใจซึ่งในปัจจุบันมีกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่นี้อยู่และผลัดเปลี่ยนหมุนเวียน กันเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้นำทางท้องถิ่น เป็นการสร้างรายได้เสริมแก่ตัวเองและครอบครัว อีกทั้งทางบริษัทแม่สอดการท่องเที่ยว ยังได้วางแผนโครงการนำร่องทางด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ในส่วนที่เป็นชาวเขาที่อยู่ในพื้นที่ คือชุมชนช่างเคียน ซึ่งมีอยู่ประมาณสองร้อยกว่าครัวเรือนเข้าร่วมดำเนินงานโครงการท่องเที่ยวทั้งนี้ประโยชน์ที่ได้รับก็คือชุมชนกลุ่มนี้ที่ปัจจุบันได้มีการบุกเบิกพื้นที่ป่า เพื่อทำไร่ ลิ่นจี่และไร่ข้าวโพดตลอดจนสร้างถนนอันเป็นการทำลายระบบนิเวศน์และทรัพยากรธรรมชาติ จะได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวและสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เมื่อชุมชนมีรายได้ก็สามารถอยู่ได้โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม อีกทั้งจะยังส่งผลดีอีกทางหนึ่งก็คือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยว ในพื้นที่ตลอดไปอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

3. ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์

ในที่นี้เข้าใจว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น คือ ทหารที่ได้เข้าไปเป็นผู้นำทางท้องถิ่นตลอดจนผู้ที่ทำหน้าที่แบกหามสัมภาระเช่น ฟืน น้ำ อาหาร คิดว่าองค์ประกอบด้านนี้เหมาะสมคืออยู่แล้วที่นำทหารเข้าสู่ระบบของการท่องเที่ยว ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการสร้างรายได้แก่ตัวทหารที่ปฏิบัติ อีกทั้งทหารเองย่อมมีประสบการณ์ และความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับด้านพืชพรรณ

และสัตว์ป่าในพื้นที่ที่อยู่แล้วจึงสามารถให้นักท่องเที่ยวได้รับฟังอย่างละเอียดและซาบซึ้ง และเป็นสิ่งที่ดีอีกประการหนึ่งคือ ความเชื่อมั่นในความปลอดภัยเมื่อมีทหารเข้าร่วมเดินป่าด้วย แต่มีข้อคิดตรงจุดที่เมื่อถึงระดับหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ทหารมีจุดอิมคิวและด้วยภาระกิจประจำที่มีอยู่ ประกอบกับค่าตอบแทนที่ได้รับอาจน้อยเกินกว่าที่คาดหวัง ความเข้าใจจากเจ้าหน้าที่ในการนำทางสถานที่เดิม อาจส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว โดยเฉพาะในเรื่องของความระแวงระวังในความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวอาจลดลงได้ซึ่งทางผู้บริหารควรต้องคำนึงถึงจุดนี้ด้วย

4. ความคิดเห็นขององค์กรท้องถิ่น

องค์ประกอบหลักขององค์ประกอบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศก็คือการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ซึ่งในส่วนของโครงการท่องเที่ยวของกองพลรบพิเศษที่ 2 ยังขาดองค์ประกอบนี้ แต่หากมองในมุมที่ทหารและครอบครัวก็เป็นประชาชนท้องถิ่นเช่นกัน ก็รู้สึกเห็นด้วยกับการที่ทหารได้มีบทบาทของการนำเที่ยวเพราะย่อมเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มีความรู้ด้านการเดินป่าเป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการสร้างและอำนวยความสะดวกในด้านความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวด้วย แต่ทั้งนี้ในพื้นที่ท่องเที่ยวยังมีชุมชนข้างเคียงที่จะต้องนำชุมชนนี้เข้าสู่ระบบของการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วย เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนในที่สุด

5. ความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

ประชาชนท้องถิ่นในพื้นที่ท่องเที่ยวทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทหารและครอบครัวที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงพื้นที่ท่องเที่ยวกับชาวเขากลุ่มข้างเคียง ซึ่งในการจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ยังจำเป็นที่จะต้องนำประชาชนในกลุ่มที่สองเข้าร่วมโครงการท่องเที่ยวครั้งนี้ด้วย จึงจะถือได้ว่ามีการจัดการด้านนี้อย่างสมบูรณ์

สรุป แนวทางการจัดการของทหารในด้านการจัดการการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ในการจัดการของทหารในด้านนี้ในปัจจุบันยังขาดการนำชาวเขากลุ่มข้างเคียงเข้ามาในระบบของการจัดการ ทำให้การจัดการด้านนี้ยังไม่เป็นไปตามหลักการของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นที่สมบูรณ์ ดังนั้น ควรที่จะต้องนำประชาชนในกลุ่มนี้เข้าร่วมในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหาร กองพลรบพิเศษที่ 2 ด้วย

4.2.5 การจัดการด้านการตลาด

1. ความคิดเห็นของทหารระดับผู้ปฏิบัติ

การจัดการตรงจุดนี้ ในฐานะของทหารผู้ปฏิบัติไม่ได้เข้าไปร่วมในการวางแผน การจัดการด้านดังกล่าวแต่สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันคิดว่ายังอ่อนในด้านของการประชาสัมพันธ์ คิดว่า จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวของพลรบพิเศษที่ 2 เป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียงแก่นักกลภายนอกนั้น การประชาสัมพันธ์นับเป็นแนวทางของการจัดการในด้านนี้ที่ดี แต่เท่าที่เป็นอยู่ ทหารยังไม่เปิดตัวเองมากนัก ในฐานะของผู้ปฏิบัติไม่ทราบเกี่ยวกับนโยบายของผู้บังคับบัญชาว่าจะมีการจัดการด้านนี้ อย่างไร แต่ในส่วนตัวของทหารผู้ปฏิบัติทุกคนต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวของกองพลรบพิเศษที่ 2 มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป และเมื่อทำการเปิดตัว ก้าวเข้าสู่ระบบธุรกิจแล้ว ก็ควรทำอย่างเต็มตัวและเต็มที่ เพื่อจะได้ก่อให้เกิดการขยายผลการท่องเที่ยวไปในด้านที่มีการเติบโตกว่าที่เป็นอยู่

2. ความคิดเห็นของบริษัทนำเที่ยว

การจัดการด้านนี้นั้น ได้มีการวางแผนและดำเนินการภายใต้แผนนโยบายที่ต้องการเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ จึงมีแนวทางการจัดการของการแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวอย่างชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มดังที่ได้กล่าวไปข้างต้น และคิดอัตราค่าการท่องเที่ยวในระดับต่าง ๆ กันตามความเหมาะสม และราคาที่ได้ตั้งไว้นั้นถือได้ว่าเป็นระดับของราคาการท่องเที่ยวที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับการท่องเที่ยวทั่วไปเพราะการขายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น จะต้องแบ่งรายได้ออกเป็น 4 ส่วนได้แก่ เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว บริษัทนำเที่ยว ประชาชนท้องถิ่นและที่สำคัญ คือมูลค่าของสิ่งแวดล้อม ดังนั้นระดับราคาจึงเท่ากับเป็นการกำหนดคุณภาพของนักท่องเที่ยวได้เช่นกัน จึงถือได้ว่าในการจัดการด้านการตลาดและการนำเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวทหารสอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพียงแต่ในปัจจุบันยังอ่อนทางการประชาสัมพันธ์อยู่บ้าง

3. ความคิดเห็นของมัคคุเทศก์

เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันคิดว่าในด้านนี้ยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องและทั่วถึง มีการประชาสัมพันธ์ในบางสถานที่เท่านั้น และ โดยเฉพาะในส่วนของบริษัททัวร์ที่จะบริการนำเที่ยวแต่เฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในระดับของนักท่องเที่ยวที่เป็นนักท่องเที่ยวระดับสูง (เช่น นักท่องเที่ยวโรงแรม รีเจนท์) ซึ่งบุคคลในกลุ่มนี้มักเป็นนักท่องเที่ยวที่อยู่ในกลุ่มอายุที่ค่อนข้างมีอายุแล้ว คือ มักสูงกว่า 50 ปี จึงทำให้การตลาดทางส่วนนี้เบี่ยงเบนไป เพราะจำกัดด้วยวัย และสภาพร่างกายที่ไม่เหมาะสม ซึ่งกลุ่มอายุที่ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้เข้ามาท่องเที่ยวในกอง

พลรบพิเศษที่ 2 ก็คือกลุ่มอายุตั้งแต่วัยรุ่นตอนปลายจนถึงวัยผู้ใหญ่ตอนปลาย คือ อายุไม่เกิน 50 ปี อีกทั้งในปัจจุบันการวางขายการท่องเที่ยวตามโรงแรมต่างๆ พนักงานขายไม่เคยมีประสบการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่มาก่อน การให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวจึงยังไม่ครบถ้วน อันอาจส่งผลให้นักท่องเที่ยวปฏิเสธที่จะซื้อการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวทางทหารนี้ได้ และด้วยลักษณะของเส้นทางที่ใช้เวลาเพียง 1 วันก็สามารถเดินได้ทั่วถึง การที่จะดึงดูดให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเดิมที่เคยเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนี้แล้ว ย่อมเป็นไปได้ยากกว่าเดิมเพราะนักท่องเที่ยวย่อมมีความต้องการสร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่ตลอดจนระยะเวลาการเดินทางต้องมากกว่าเดิม ดังนั้น ทหาร ผู้ประกอบการ ตลอดจนตัวมัคคุเทศก์เอง จะต้องพยายามหาจุดดึงดูดที่แปลกใหม่เพื่อเสนอแก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้การดำเนินการด้านการตลาดเป็นไปด้วยดี ทั้งในกลุ่มของนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่และกลุ่มเก่า แต่ทั้งนี้จุดดึงดูดอันนั้นจะต้องไม่ขัดต่อวัฒนธรรมและศีลธรรมที่ดีงาม มีความปลอดภัย และส่งเสริมการเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. ความคิดเห็นขององค์กรท้องถิ่น

การส่งเสริมการตลาดของทหารที่จัดเป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศถือได้ว่าสอดคล้องกับเหมาะสมกับสภาพทรัพยากร และขีดความสามารถในการรองรับของนักท่องเที่ยว และระดับราคาที่ได้ตั้งไว้เหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวอื่น เพราะราคาที่ค่อนข้างแพงเป็นการกำหนดคุณภาพของนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาท่องเที่ยวด้วย แต่ทั้งนี้ เมื่อระดับราคาที่แพงแล้วทหารจะต้องให้การบริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ากับราคาที่จ่ายไปด้วย ส่วนในด้านการบริการนำเที่ยว นั้น ปัจจุบันได้มีการบริการที่เป็นการเดินทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เป็นการสนองตอบหลักการของการบริการนำเที่ยวเชิงนิเวศ มุ่งเป็นการให้การศึกษ การเรียนรู้จากประสบการณ์จากการท่องเที่ยว ซึ่งทหารได้มีการจัดการในส่วนนี้ดีอยู่แล้ว แต่ยังคงขาดการบริการในจุดของสื่อความหมายธรรมชาติและคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งทหารควรจะต้องมีการปรับปรุงในจุดนี้ด้วย

5. ความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

คิดว่าการจัดการในด้านนี้ของทหารนั้นดีและเหมาะสมแล้ว แต่ที่ยังเห็นควรต้องเพิ่มเติมก็คือ การกำหนดมาตรฐานของการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวและการมีสื่อความหมายธรรมชาติให้นักท่องเที่ยวได้มีการเตรียมตัว และปฏิบัติอย่างเหมาะสมแก่การเป็นนักท่องเที่ยวเชิง-นิเวศ และได้เรียนรู้ธรรมชาติจากสื่อความหมายธรรมชาติไปพร้อม ๆ กับการบรรยายจากมัคคุเทศก์

สรุป แนวทางการจัดการของทหารในประเด็นการจัดการด้านการตลาด กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม เห็นว่า ทหารได้ปฏิบัติ สอดคล้องกับหลักการและนโยบายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแล้ว แต่ยังมีข้อบกพร่องในด้านการประชาสัมพันธ์ที่อ่อนเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกลุ่มของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีอัตราค่าที่ค่อนข้างแพง ดังนั้น ทหารและบริษัทนำเที่ยวควรจะต้องปรับปรุงและปรับเปลี่ยน โครงสร้างราคาในกลุ่มนี้ลงเพื่อเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวชาวไทยจะได้เข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทหารแห่งนี้มากขึ้น

4.2.6 การจัดการด้านการส่งเสริมการลงทุน

1. ความคิดเห็นของทหารระดับผู้ปฏิบัติ

ในการจัดการด้านนี้นั้น คณะกรรมการโครงการท่องเที่ยวทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 ได้มีการวางแผนเป็นอย่างดี โดยที่มีบริษัทแม่สอดการท่องเที่ยวเข้ามาร่วมลงทุน ประกอบกับการที่ได้ร่วมงานกับบริษัทดังกล่าวได้เห็นความจริงจังและจริงจังในการดำเนินงาน ทำให้รู้สึกสบายใจที่จะร่วมงานด้วยและคิดว่าการจัดการโดยที่มีเพียงบริษัทแม่สอดการท่องเที่ยวเพียงบริษัทเดียวร่วมลงทุนนั้นไม่เป็นการปิดกั้นและเป็นการผูกขาดเพราะต้องให้เครดิตบริษัทแม่สอดการท่องเที่ยวว่าเป็นผู้ร่วมลงทุนตั้งแต่เริ่มแรก และปัจจุบันประชาชนท้องถิ่น (ทหารและครอบครัว) ก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้บ้างแล้ว คือเป็นในระดับผู้ปฏิบัติ ยังไม่ได้เข้ามาเป็นผู้ร่วมลงทุนโดยตรง อันเนื่องมาจากการขาดความรู้ในด้านการท่องเที่ยวซึ่งในอนาคตเชื่อว่าประชาชนกลุ่มนี้จะต้องได้เข้าร่วมเป็นผู้ลงทุนในโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของทหาร กองพลรบพิเศษที่ 2 อย่างแน่นอน

2. ความคิดเห็นของบริษัทนำเที่ยว

การดำเนินการโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของทหารเพิ่งดำเนินการมาเพียง 8 เดือนซึ่งทหารก็ได้มีการสนับสนุนการลงทุน โดยเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนสามารถเข้ามาดำเนินการ และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ท่องเที่ยวของทหาร โดยจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันมีบริษัท แม่สอดการท่องเที่ยว และบริษัทวรรณทิวรี่เข้าร่วมลงทุน อีกทั้งยังมีแผนนโยบายที่จะส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้าไปลงทุนด้วยหากกรณีที่ได้เตรียมความพร้อมของชุมชนแล้ว จึงถือได้ว่าการจัดการด้านนี้ของทหาร สอดคล้องกับหลักการของการส่งเสริมการลงทุนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. ความคิดเห็นของภาคเอกชน

เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันคิดว่ายังมีการลงทุนจากภาคเอกชนค่อนข้างต่ำโดยส่วนใหญ่

จะเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวมากกว่า แต่อาจจะเป็นเพราะว่าเพิ่งเริ่มดำเนินการโครงการจึงไม่เป็นที่แพร่หลายเท่าใดนัก ดังนั้นทางคณะกรรมการโครงการท่องเที่ยวจะต้องดำเนินการในด้านนี้โดยระดม และขอความสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ให้เข้ามาร่วมลงทุนให้มากยิ่งขึ้น

4. ความคิดเห็นขององค์กรเอกชน

การจัดการในด้านนี้ยังเป็นข้อด้อยของทหาร เพราะทหารยังไม่มีอำนาจและประสบการณ์ทางการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว ดังนั้นควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและบริหารงาน อีกทั้งการท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นธุรกิจอันหนึ่งซึ่งจะต้องพึ่งพากระแสการลงทุนและการตลาด ดังนั้นในการตั้งราคาขายควรมองในจุดของการคุ้มทุน และบวกผลกำไรที่พอควรและราคารัสนั้นต้องรวมเอาราคาต้นทุนทางธรรมชาติด้วย เพื่อจะได้นำรายได้ส่วนนี้กลับไปพัฒนาและบำรุงพื้นที่ท่องเที่ยวต่อไป ควรมีการระดมทุนให้มากกว่านี้เพราะการเปิดพื้นที่ทหารเป็นแหล่งท่องเที่ยวก็เท่ากับได้เข้าสู่กระแสของการแข่งขันทางธุรกิจแล้ว

5. ความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

การส่งเสริมการลงทุนนับเป็นปัจจัยหลักของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญอันหนึ่ง เพราะการท่องเที่ยวประเภทนี้ไม่ได้สร้างผลกำไรมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับ การท่องเที่ยวประเภทอื่น ซึ่งในการจัดการด้านนี้ของทหารในปัจจุบันยังอ่อนอยู่มากควรจะต้องมีการส่งเสริมการลงทุนจากภาคเอกชนให้มากขึ้นพร้อม ๆ กับการพัฒนาความรู้ความสามารถให้กับประชาชนท้องถิ่น ทั้งกลุ่มของครอบครัวและกำลังพล และกลุ่มชาวเขากลุ่มข้างเคียง เพื่อจะได้นำประชาชนกลุ่มนี้เข้าสู่ระบบของการจัดการการลงทุนของโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 โดยอยู่ภายใต้แนวคิดของการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวบนพื้นฐานของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปด้วย

สรุป แนวทางการจัดการของทหารในประเด็น การจัดการส่งเสริมการลงทุน กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า ปัจจุบันในการจัดการด้านนี้ ทหารยังขาดการลงทุนจากภาคเอกชนตลอดรวมไปถึงหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต่างๆทำให้งบประมาณในการลงทุนมีค่อนข้างต่ำ ทำให้การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหารไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นคณะกรรมการโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 ควรที่จะต้องมีการระดมทุน และเปิดตัวโครงการให้มากขึ้นในทุก ๆ หน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชน

4.3 แนวทางการจัดการเปิดพื้นที่ทหารเป็นแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการควบคุมการใช้พื้นที่ทหารเพื่อการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม

ประมวลมาจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังนี้

1. ทหารระดับผู้ปฏิบัติ

- ควรมีการคัดสรรบุคลากร ที่มีใจรักงานทางด้านนี้และต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความถนัดในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วย เพราะหากบุคลากรด้านนี้ไม่สมัครใจหรือไม่รู้วิธีการทางด้านบริการก็อาจส่งผลให้ทำงานได้ไม่ดี ไม่เต็มที่ อันจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวได้

- ควรมีการประสานงานและขอความร่วมมือกับอุทยานคอยสุเทพ-ปุย เพราะสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันคล้ายกับทหารบุกรุกพื้นที่อุทยานอันอาจเกิดข้อพิพาทในอนาคตได้ และนอกจากนี้หากมีการประสานงานกับหน่วยงานดังกล่าวก็จะส่งผลดี คือ การที่เจ้าหน้าที่ของอุทยานจะได้เข้ามาสอดส่องและช่วยเหลือพื้นที่ที่มีการบุกรุกจากชาวเขาดังที่พบในสถานที่ท่องเที่ยวเดินป่าเชิงนิเวศของทหารกองพลรบพิเศษที่ 2

- ควรมีงบประมาณในการบำรุงพื้นที่ท่องเที่ยวเดินป่า เพราะการเข้าไปเดินท่องเที่ยวก็เท่ากับสร้างผลกระทบแก่ระบบนิเวศอยู่แล้ว และกรณีที่มีการท่องเที่ยวมากๆควรจะต้องมีการบำรุงและรักษาพื้นที่และสร้างอุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวกขึ้น แต่เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทหารผู้ปฏิบัติ (มีคฤหบดีท้องถิ่น) ต้องใช้เงินส่วนตัวในการซ่อมบำรุง และจัดหาอุปกรณ์ในการท่องเที่ยว

- ควรมีการวางแผน และประสานงานระหว่างทหารผู้ปฏิบัติ และผู้บังคับบัญชา เพราะผู้บริหารจะได้รับทราบสภาพปัญหา อีกทั้งการท่องเที่ยวถือว่าเป็นระบบของธุรกิจอันหนึ่งดังนั้นผู้บริหารควรเปิดใจให้กว้างในเรื่องการรับทราบข้อมูลจากผู้ใต้บังคับบัญชา อันจะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างสะดวกและราบรื่น

2. บริษัทนำเที่ยว

- ควรดำเนินการด้านการตลาดในกลุ่มคนไทยโดยการเปิดแหล่งท่องเที่ยวทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 เป็นสถานที่ที่ใช้ในการสัมมนา

- ปรับปรุงภูมิทัศน์และสร้างการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการมีจิตสำนึกในการหวงแหนทรัพยากรป่าไม้ โดยการให้นักท่องเที่ยวร่วมปลูกป่าในพื้นที่เดินป่า เช่น การปลูกต้นไม้ต้นกล้วยป่า เป็นต้น เพราะ พืชเหล่านี้มีคุณสมบัติในการให้ความชุ่มชื้นแก่ดินและฟื้นป่า อันจะเป็นแหล่งของต้นน้ำธรรมชาติต่อไป และผลที่ตามมาคือนักท่องเที่ยวกลุ่มเก่าที่เคยเข้ามาปลูกต้นไม้ อาจอยากเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนี้อีกครั้งเพื่อดูการเติบโตของต้นไม้ที่ตนเองเคยปลูก

- จัดทำโครงการนำร่องในส่วนของผู้ชมชนท้องถิ่นกับการเข้าสู่ระบบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตพื้นที่เดินป่าท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะบริษัทได้ตระหนักดีว่า หากชาวบ้านไม่ได้รับทราบข้อมูลและได้รับการแนะนำเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ชาวบ้านย่อมจะไม่เข้าใจ และโครงการนี้จะทำให้ชาวบ้านได้มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว ในพื้นที่ของตัวเองอันจะทำให้ชาวบ้านกลุ่มนี้เกิดความรักและหวงแหนในทรัพยากรการท่องเที่ยวอันจะทำให้เกิดผลของการอนุรักษ์ และรักษาป่าเพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืน และครบตามองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในข้อที่ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว

3. มัคคุเทศก์

การที่นักท่องเที่ยวจะเกิดความประทับใจในสถานที่ท่องเที่ยวหนึ่ง ๆ นั้น นอกจากความสวยงามและการบริการที่ดีแล้วสิ่งที่สำคัญที่สุดอีกอย่างหนึ่งก็คือการที่สถานที่ท่องเที่ยวนั้นมีผู้นำทางหรือมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดประสบการณ์และสร้างบรรยากาศของการท่องเที่ยวให้น่าสนใจและน่าดึงดูดและในส่วนของกรเดินป่าท่องเที่ยวเชิงนิเวศจำเป็นอย่างยิ่งที่มัคคุเทศก์จะต้องมีจิตวิญญาณของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดจนเป็นผู้ที่ใฝ่รู้ในด้านต่าง ๆ ของระบบนิเวศจึงจะทำให้การท่องเที่ยวนั้นเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่แท้จริง จึงได้เสนอคุณสมบัติของมัคคุเทศก์นำเที่ยวเชิงนิเวศดังนี้

- เป็นผู้ที่มีใจรักในงานบริการตลอดจนมีจิตสำนึกที่ดีด้านสิ่งแวดล้อม
- ต้องเป็นมัคคุเทศก์ที่ผ่านการอบรมและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- มัคคุเทศก์ต้องมีความสามารถด้านการสื่อสาร สื่อความ มีทักษะตลอดจนเทคนิคในการให้ข้อมูลและความรู้เรื่องธรรมชาติ ระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สังคม และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับรายการนำเที่ยวนั้นๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างละเอียดถูกต้อง ชัดเจน สนุกสนาน และเพลิดเพลิน
- มัคคุเทศก์จะต้องเป็นผู้รู้ในกิจกรรมที่ทำอยู่เช่น รู้เรื่องการเดินป่าเป็นอย่างดี เมื่อทำทัวร์ป่าหรือ รู้เรื่องนกเป็นอย่างดีเมื่อทำกิจกรรมดูนก เป็นต้น
- ต้องเป็นผู้นำในด้านการปฏิบัติหน้าที่ของนักท่องเที่ยว เช่น ไม่ทิ้งขยะ ไม่ส่งเสียงดังมีกริยามารยาทเรียบร้อยและสามารถเป็นผู้นำ ดักเตือนนักท่องเที่ยวที่ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสมได้

4. องค์กรท้องถิ่น

4.1 กลุ่มสื่อมวลชน

- ควรมีระบบของการแนะนำการเตรียมตัวของนักท่งเที่ยวเช่น ชุดและรองเท้าที่เหมาะสม

- ควรมีระบบของการป้องกันภัยให้สูงขึ้นในส่วนของกร ไรศตัวไต่ชอกหินและหน้าผา

- ทหารและบริษัทนำเที่ยวพึงปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริการการนำเที่ยวที่ดีเหมือนที่เป็นอยู่อย่างสม่ำเสมอตลอดไปในทุกๆกลุ่มของนักท่งเที่ยว

- ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนืองมากกว่าในปัจจุบัน โดยสามารถร้องขอหรือทำหนังสือผ่านสถานีวิทยุ เพื่อการประกาศข่าวโครงการท่งเที่ยวเชิงนิเวศทหาร กองพลรบพิเศษที่ 2 ในฐานะของสื่อมวลชนยินดี และพร้อมที่จะสนับสนุนในด้านนี้

- ให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของกองพลรบพิเศษที่ 2 มีการประชุมเจ้าหน้าที่ทุก ๆ คน ให้สามารถบอกข้อมูลแก่ผู้ที่มาติดต่อในเรื่องของการท่งเที่ยว เพราะเท่าที่เป็นอยู่ ไม่ทุกคนที่จะสามารถให้ข้อมูลได้อย่างชัดเจน การที่ทหารสามารถตอบคำถามและให้ข้อมูลแก่นักท่งเที่ยวได้ทุกคนจะทำให้เกิดความรู้สึกถึงการเตรียมความพร้อมของหน่วย

- ควรมีการติดตาม ประเมินผลของการประชาสัมพันธ์เป็นระยะ ๆ โดยผ่านสื่อต่างๆ ตลอดจนน่าจะมีการจัดโปรมชันพิเศษในช่วงฤดูหนาว เพราะเป็นฤดูการที่นักท่งเที่ยวชาวไทยตัดสินใจเข้ามาท่งเที่ยวมากขึ้น

- ควรมีการปรับระดับราคา โดยเฉพาะอัตราราคาของนักท่งเที่ยวชาวไทย ทั้งนี้ก็เพื่อให้ นักท่งเที่ยวชาวไทยตัดสินใจเข้ามาท่งเที่ยวมากขึ้น

- ในด้านการลงทุน น่าจะมีการเพิ่มเทคนิค ตลอดจนกิจกรรมที่น่าตื่นเต้นเพิ่มเติม และน่าจะมีการประสานกับกลุ่มสถานศึกษา เพื่อให้เยาวชนเข้าไปท่งเที่ยวในกองพลรบพิเศษที่ 2 อีกทั้งเป็นผลดีที่เยาวชนจะได้เรียนรู้ธรรมชาติและระบบนิเวศ อันจะส่งผลให้เกิดจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์ และรักษาสึงแวดล้อม

4.2 ผู้ช่วยหัวหน้าอุทยานคอยสุเทพ-ปุย

- ผู้ประกอบการและทหารควรคำนึงถึงปัจจัยพื้นฐานสำคัญของแหล่งท่งเที่ยวธรรมชาติ คือ หากธรรมชาติ และระบบนิเวศ ได้รับผลกระทบกระเทือน จากการใช้ประโยชน์

รูปแบบใดก็ตาม โอกาสที่ธรรมชาติ และระบบนิเวศเหล่านี้จะเสื่อมโทรมลงหรือถูกทำลายให้ด้อยคุณค่าย่อมมีสูงขึ้น

- พื้นที่ท่องเที่ยวเดินป่าย่อมมีแนวเขตของจุดประบางต่อการได้รับผลกระทบต่อสิ่งไร้ภายนอก ดังนั้นพื้นที่ดำเนินการจะต้องได้รับการจัดการและควบคุมอย่างเคร่งครัด

- ควรมีการคัดเลือกนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะวิธีการใดก็ตาม ให้เป็นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เพราะนักท่องเที่ยวบางกลุ่มไม่มีคุณภาพและไม่คำนึงถึงความสำคัญของระบบนิเวศและทรัพยากรท่องเที่ยว อันอาจส่งผลกระทบด้านลบแก่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติได้สูง

- ควรมีบุคลากรตลอดจนมีสื่อความหมายธรรมชาติ จัดทำเอกสาร สิ่งพิมพ์ที่จำเป็นต่อการศึกษา เรียนรู้ร่วม ไปถึงเส้น ทางเดินเท้าศึกษาธรรมชาติ

- ควรมีการควบคุมพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวและกิจกรรมนันทนาการบางชนิด อันอาจส่งผลกระทบต่อแหล่งที่อยู่ อาศัยและพฤติกรรมของสัตว์ป่าโดยตรง

- ควรมีการอบรม และแนะนำเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแก่ครอบครัวทหารตลอดจนชุมชนท้องถิ่นในพื้นที่ (ชุมชนข้างเคียง) อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เกิดความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับธุรกิจท่องเที่ยวอันนี้

- ควรมีการทบทวนกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเปิดพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

- มีแผนแม่บทของการกำหนดของเขตของการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านต่างๆให้อยู่ภายใต้การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและต้องนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

5. นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว

- กำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในแต่ละครั้ง คือ จะต้องมียานพาหนะที่เหมาะสมไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์และสิ่งแวดล้อมเดิม

- มีระบบป้องกันภัยที่ดีและปลอดภัยที่สุด ควรคำนึงด้วยว่า นักท่องเที่ยวคือประชาชนทั่วไปที่ไม่เคยมีประสบการณ์ของการได้รับความยากลำบากโดยใช้วิธีการทางทหาร จึงควรเน้นระบบของความปลอดภัยให้มากที่สุด อันจะทำให้ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวทหารกองพลรบพิเศษที่ 2 เป็นที่เชื่อมั่น แก่นักท่องเที่ยว

- ปฏิบัติตัวในการเป็นผู้ให้บริการที่ดีอยู่อย่างสม่ำเสมอ โดยไม่คัดเลือกว่าจะต้องปฏิบัติดีต่อกับนักท่องเที่ยวกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ตลอดจนควรฝึกฝนทางด้านการปฏิบัติตัวเป็นผู้นำทางที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านนิเวศน์แก่นักท่องเที่ยว

- ควรมีคู่มือของการเตรียมตัวของนักท่องเที่ยวก่อนเข้าไปท่องเที่ยว ในพื้นที่ท่องเที่ยว ตลอดจนจะต้องมีการประเมินทัศนคติ ความรู้สึก ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยว ภายหลังจากเสร็จสิ้น การท่องเที่ยวด้วย เพื่อจะได้ นำข้อมูลมาปรับปรุงการบริการ ในด้านต่าง ๆ ที่ยังบกพร่อง

- กำหนดเขตแดนของการท่องเที่ยวว่าต้องการให้การท่องเที่ยวของกองพลรบพิเศษที่ 2 พัฒนาไปถึงจุดใด แต่ทั้งนี้ ต้องอยู่ภายใต้การพัฒนาอย่างยั่งยืน

6. นักท่องเที่ยว

- ปรับปรุงด้านความปลอดภัยในเส้นทางเดินป่า เช่น การมีอุปกรณ์เพิ่มความปลอดภัย ขณะไต่เพื่อกลงเขา หน้าผา น้ำตก

- ควรเพิ่มสื่อความหมายธรรมชาติและเพิ่มเติมการแนะนำเรื่องพืชพรรณ และข้อมูลด้าน นิเวศให้มากขึ้น

- เพิ่มความน่าสนใจของเส้นทางโดยการเพิ่มกิจกรรมบางกิจกรรม เช่น การดำรงชีพใน ป่า การขี่จักรยานภูเขา เป็นต้น

- ควรปรับปรุงและมีการเตรียมความพร้อมของเจ้าหน้าที่ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

- ปรับระดับราคาให้ไม่แพงเกินไป

สรุป โดยรวมจะเห็นได้ว่า ข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับแนวทางของการจัดการ แหล่งท่องเที่ยว ทหารกับหลักการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีความสอดคล้องกันในทุก ๆ ด้าน แต่ยังมีข้อบกพร่องในส่วนของรายละเอียดในบางประเด็น ซึ่งทางคณะกรรมการโครงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศทหาร กองพลรบพิเศษที่ 2 ควรจะรีบนำไปปรับปรุง และแก้ไข ทั้งนี้ก็เพื่อให้ การท่องเที่ยวของทหารมีศักยภาพ และมีความพร้อมมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยสามารถสรุปแนวทางการ จัดการเปิดและการควบคุมการใช้พื้นที่ทหารเพื่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสม จากผล การศึกษาที่กลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะ ในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านบุคลากร

- ควรมีการคัดสรรบุคลากรที่สมัครใจ และรักงานด้านการบริการเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ ด้านการบริการท่องเที่ยว

- พัฒนาศักยภาพในด้านการบริการการท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ และนำคนในชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม

2. ด้านการประสานงาน

- ควรมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและเอกชน อาทิ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อุทยานดอยสุเทพ-ปุย สีสอมวลชน เพื่อการพัฒนาและเผยแพร่ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว

- ปรับระบบการทำงาน จากระบบงานตามสายบังคับบัญชาหรือหน่วยงานราชการ ปรับเป็นการทำงานของภาคธุรกิจมากขึ้น เพื่อความคล่องตัวในการทำงาน

3. ด้านการลงทุน

- ควรมีงบประมาณในการบำรุงรักษาพื้นที่ท่องเที่ยว

- ระดมทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกลุ่มของประชาชนในท้องถิ่น และจากภาคเอกชน องค์กรต่าง ๆ

4. ด้านการตลาด

- ควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและมากกว่าที่เป็นอยู่

- ดำเนินการตลาดในเชิงรุกมากกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะในกลุ่มของนักท่องเที่ยวชาวไทย

- ปรับอัตราราคาให้เหมาะสมมากขึ้น

5. ด้านการบริการการท่องเที่ยว

- มีระบบการแนะนำการเตรียมตัว และการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวทั้งก่อนท่องเที่ยว ขณะท่องเที่ยว และภายหลังเสร็จสิ้นการท่องเที่ยว

- ปรับปรุงระบบของการป้องกันความปลอดภัยให้มากขึ้น

- เพิ่มเติมการให้ข้อมูลด้านนิเวศ และจัดให้มีสื่อความหมายธรรมชาติให้มากขึ้น

- ควรมีการติดตาม ประเมินผลของการท่องเที่ยวเป็นระยะ ๆ เพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาการบริการท่องเที่ยวต่อไป